Элим деб, юртим деб, ёниб яшаш керак

Туркистон

1925 йилдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ ГАЗЕТАСИ

1997 йил 21 июнь Шанба.
№ 48 (14440)

ЎЗБЕКИСТОН ВА ОЗАРБОЙЖОН — ИШОНЧЛИ ҲАМКОРЛАР

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг таклифига биноан, Озарбойжон Республикаси Президенти Ҳайдар Алиев 18 июнь куни расмий ташриф билан мамлакатимизга келди.

Икки Давлат байроқлари билан безатилган Тошкент аэропортида олий мартабали меҳмонни Бош вазир Ўткир Султонов, ташқи ишлар вазири Абдулазиз Комилов, Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлаганов ва бошқа расмий кишилар қарши олди. Кутиб олувчилар орасида Озарбойжон Республикасининг мамлакатимиздаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Ойдин Азимбеков ҳам бор эди. Миллий либосдаги қизлар Озарбойжон Президентига анвойи гуллар тутди.

Машиналар карвони «Дўрмон» қароргоҳи томон йўл олди. Президент Ҳайдар Алиевга мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримов пешвоз чиқди. Шу ернинг ўзида Озарбойжон Президенти Ҳайдар Алиевни расмий кутиб олиш маросими бўлди. Олий мартабали меҳмон шарафига Фахрий қоровул саф тортди. Президентлар махсус шоҳсупага кўтарилдилар. Ҳар икки мамлакат Давлат мадҳиялари янгради. Ислом Каримов билан Ҳайдар Алиев Фахрий қоровул сафи олдидан ўтдилар.

Расмий кутиб олиш маросимидан сўнг, Президентларнинг яккама-якка суҳбати бошланди. Мулоқот чоғида икки мамлакат ўртасидаги муносабатлар, иқтисодиётнинг турли соҳаларидаги ўзаро ҳамкорлик, шунингдек, минтақавий хавфсизлик ва жаҳон миқёсидаги муаммолар хусусида фикрлашиб олинди.

Шундан сўнг, икки мамлакат расмий делегацияларининг кенгайтирилган таркибдаги музокаралари бошланди. Унда Ўзбекистон билан Озарбойжон ўртасидаги дўстона муносабатларни янада мустаҳкамлаш, ўзаро манфаатли ҳамкорлик алоқаларини кенгайтириш билан боғлиқ қатор масалалар муҳокама этилди. Президент Ислом Каримов Озарбойжон Президенти Ҳайдар Алиев ва унга ҳамроҳлик қилаётган меҳмонларни Ўзбекистон заминида қутлар экан, мазкур ташриф ўзаро муносабатларнинг янги даврини бошлаб беражагига умид билдирди.

— Ўзбекистон билан Озарбойжон ўртасидаги алоқалар узоқ даврларга бориб тақалади, — деди мамлакатимиз раҳбари. — Халқларимизнинг дўстлик алоқаларини айни кунда ҳам сезиш мумкин. Ўзбекистонда бугун минглаб озар миллатига мансуб кишилар истиқомат қилаётгани, улар томонидан ташкил этилган маданият марказлари муваффақият билан фаолият кўрсатаётгани фикримизга ёрқин далилдир. Мамлакатларимиз иқтисодий манфаатларининг туташ нуқталари ҳам талайгина. Айниқса, Кавказорти транспорт йўлагининг бугунги кунда бераётган самараси бунга мисол бўла олади. Мамлакатларимиз мустақилликка эришгач, жуда кўплаб иқтисодий ва ижтимоий муаммоларга дуч келди. Бироқ, жаҳон иқтисодиётига интеграциялашув йўлидаги саъй-ҳаракатлар ҳамда иқтисодий ислоҳотлар натижасида мавжуд қийинчиликларни бартараф этиш, иқтисодиётнинг барқарор ривожини таъминлаш ва аҳолининг турмуш даражасини муайян даражага кўтаришга эришдик.

Президент Ислом Каримов Ўзбекистонда сўнгги вақтларда юз бераётган ўзгаришларга тўхталиб, макроиқтисодий кўрсаткичларнинг барқарорлашиб бораётгани, иқтисодий салоҳиятимиз юксалиб, ишлаб чиқариш ва саноат инфратузилмалари ривож топаётгани ҳақида сўзлади.

Хусусан, юртбошимиз мамлакатда амалга оширилаётган ислоҳотлар натижасида кишиларнинг дунёқараши, фикрлаш тарзи ўзгарганини ҳам алоҳида қайд этиб, ёш авлодни мустақил ватан фарзандлари руҳида тарбиялашда, уларнинг ҳам жисмонан, ҳам маънан баркамол бўлиб етишишида диққатга сазовор ишлар амалга оширилаётганини таъкидлади.

Музокараларда Ўзбекистон — Озарбойжон муносабатлари ҳар икки мамлакат давлат раҳбарларининг саъй-ҳаракатлари туфайли янгидан равнақ топиб, мустаҳкамланиб бораётгани таъкидланди.

Президент Ҳайдар Алиев ўз ташрифини Ўзбекистон раҳбарининг ўтган йили май ойида Озарбойжонга буюрган ташрифининг узвий давоми, дея изоҳлади. Ислом Каримовнинг 1996 йилги ташрифи бу борада янги даврни бошлаб берганини алоҳида таъкидлади.

Ҳайдар Алиев ҳар икки мамлакат иқтисодиёти кўплаб умумий туташ нуқталарга эга экани ҳақида гапирар экан, бу соҳадаги ҳамкорликни фаоллаштириш зарурати туғилганини қайд этди. Жумладан, пахтачилик, узум, чой ва тамаки етиштиришда, металлургия, нефть ва кимё саноати соҳаларида янги қўшма лойиҳалар ишлаб чиқиш борасида Ислом Каримов айтган таклифларни тўла қўллаб-қувватлашини маълум қилди.

Мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорликнинг муҳим бўғинини транспорт коммуникацияси ташкил этади. Кавказорти йўлаги бўйича шу йилнинг беш ойида ташиб ўтилган маҳсулот ҳажми 1996 йилги умумий кўрсаткичдан беш баробар кўп бўлганини алоҳида таъкидламоқ жоиздир. Лекин, Ўзбекистон билан Озарбойжон ўртасидаги ҳамкорлик алоқаларини янада равнақ топтириш учун ишга солинмаган имкониятлар ҳали жуда кўп. Бу хусусда ҳар икки мамлакат раҳбари бир хил фикрда эканликларини билдирдилар.

Музокараларда ЭКО ва Ўзбекистон, Қозоғистон, Қирғизистон ўртасидаги ягона иқтисодий макон доирасида амалга оширилаётган ва режалаштирилаётган ишлар бўйича ҳам фикр алмашилди. Президент Ислом Каримов мазкур ҳаракатлардан мақсад нефть-газ қувурларини ўтказиш, транспорт алоқаси тармоқларини барпо этишда ҳамжиҳатлик билан иш тутиб, келишилган ҳолда сиёсат юритишдан иборат эканини маълум қилди.

Музокараларда минтақавий хавфсизлик масалалари ҳам муҳокама этилди. Президент Ислом Каримов Афғонистон муаммосига тўхталиб, бу мамлакатда тинчлик ўрнатишнинг ягона йўли музокаралар ўтказиш эканини яна бир бор таъкидлади.

— Биз Афғонистонга қурол олиб киришни тақиқлаш лозимлиги тўғрисида БМТ, ЕХҲТ каби нуфузли халқаро ташкилотларга аниқ таклифларимизни билдирганмиз, — деди Ислом Каримов. — Мазкур таклифлар бутун жаҳон ҳамжамияти томонидан маъқулланмоқда.

Президент Ислом Каримов тоғли Қорабоғ муаммоси хусусида ҳам ўз фикр-мулоҳазаларини билдириб, Ўзбекистон ҳукумати ушбу можарони тинч йўл билан ҳал этиш тарафдори эканини маълум қилди.

Озарбойжон раҳбари Ўзбекистон Президенти юритаётган сиёсатдан мамнун эканини билдирди. Ўз мустақиллик ғоясида собит турган Ўзбекистоннинг ташқи сиёсатига юқори баҳо берди. Шунингдек, талайгина халқаро ва минтақавий доирадаги муаммолар хусусида Президент Ислом Каримов билан бир хил нуқтаи-назарда эканини маълум қилди.

— Ўзбекистон ўзининг меҳнат ресурслари ва табиий бойликлари, қолаверса, ўзбек халқининг ақлий салоҳияти билан Марказий Осиёда юксак мавқега эга, — деди Ҳайдар Алиев. — Бу ерда юз бераётган ўзгаришлар Озарбойжонда катта қизиқиш билан қабул қилинмоқда ва халқимизнинг Ўзбекистонга, ўзбек халқига ҳурматини янада оширмоқда.

Музокаралар ниҳоясида Президентлар Ўзбекистон билан Озарбойжон ўртасида ҳар томонлама ҳамкорлик муносабатларини янада ривожлантириш тўғрисидаги декларация, Ўзбекистон билан Озарбойжон ўртасида ҳуқуқий ёрдам, фуқаро, оила ва жиноят ишлари бўйича ҳуқуқий муносабатлар тўғрисидаги шартнома ҳамда ўзаро ҳамкорлик бўйича ҳукуматлараро қўшма комиссия тузиш тўғрисидаги протоколга имзо чекдилар.

Музокаралар сўнггида Бош вазир ўринбосарлари, ташқи ишлар ва адлия вазирлари даражасида телекоммуникация ва почта алоқаси, саноат мулкини ҳимоя қилиш, муаллифлик ва турдош ҳуқуқларни ҳимоя қилиш, таълим, банк-молия соҳаларида ҳамкорлик тўғрисидаги ўндан ортиқ ҳукуматлараро ҳужжат ҳам имзоланди.

Ҳужжатларни имзолаш маросимидан сўнг Президентларнинг оммавий ахборот воситалари вакиллари учун матбуот анжумани бўлди. Унда Ислом Каримов ва Ҳайдар Алиев бўлиб ўтган музокаралар ва яккама-якка суҳбат натижалари ҳақида сўзладилар.

— Музокаралар ва мулоқот чоғида минтақавий хавфсизлик муаммоларига алоҳида эътибор қаратилди, — деди Ислом Каримов. — Ўзбекистон ҳам, Озарбойжон ҳам минтақада тинчлик ва барқарорлик тарафдоридир. Иккала мамлакат ҳукумати ҳам ўзга давлатларнинг ҳудудий яхлитлигини ҳурмат қилиб, уларнинг ички ишларига аралашмасликни ўз сиёсатининг асосий йўналиши, деб билади. Биз ҳар қандай кўринишдаги мутаассиблик, террорчилик, сепаратизмга ва можароларни қурол ишлатиш йўли билан ҳал қилиш ҳаракатларига қаршимиз. Айтиш керакки, яккама-якка мулоқот чоғида ҳам, кенгайтирилган таркибдаги музокараларда ҳам томонлардан биронтасини қониқтирмаган ёки ўзаро келишилмаган масала бўлмади.

Озарбойжон Президенти Ҳайдар Алиев қисқа вақт ичида икки мамлакат ўртасидаги муносабатларни юқори босқичга олиб чиқишга эришилганини мамнуният билан таъкидлар экан, жумладан бундай деди:

— Ислом Каримовнинг 1996 йил май ойида Озарбойжонга буюрган ташрифи чоғида йигирмага яқин ўта муҳим ҳужжат имзоланган эди. Бугун имзоланган ҳужжатлар ҳам юксак аҳамиятга эга бўлиб, мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорлик истиқболларини белгилашда ва шериклик муносабатларини чуқурлаштиришни таъминлашда ғоят муҳим ўрин тутади.

Матбуот анжуманида Президентлар журналистларнинг Кавказорти йўлаги, ЭКО доирасидаги ҳамкорлик ва бошқа масалаларга оид саволларига жавоб қайтардилар. Россия — Белорусь иттифоқи хусусидаги саволларга жавоб қайтарар экан, Президентлар бу борада ягона нуқтаи-назарда эканларини билдирдилар.

— Мазкур иттифоқ Россия ва Белоруснинг ички иши, — деди Ислом Каримов. — Хабарингиз бўлса, ушбу иттифоқ парламентининг йиғилиши бўлди ва унда А. Лукашенко иштирок этди. Унинг ўша йиғилишда собиқ шўролар иттифоқи мадҳиясини ҳозирги Россия-Белорусь иттифоқи мадҳияси сифатида қабул қилиш ҳақида сўзлаган «оташин» нутқини изоҳлашнинг ҳожати бўлмаса керак. Шунинг ўзиёқ ушбу иттифоқнинг қай мақсадда тузилганини билиб олишга кифоя қилади.

Бу хусусда Озарбойжон Президенти қуйидагича фикр билдирди:

— Ислом Каримовнинг мулоҳазаларини тўлиқ маъқуллаш билан бирга, шуни айтишим керакки, жиддий одамлар жиддий ишлар ҳақида бош қотиргани дурустроқ. Россия-Белорусь иттифоқининг низомида иттифоқ аъзо бўлишни истаган ҳар қандай давлат учун очиқдир, дейилиши ҳам Ўзбекистон Президентининг фикрларини яққол исботлайди. Комил ишонч билан айтаманки, Озарбойжон ҳеч қачон бу каби иттифоқларга қўшилмайди.

Россия матбуотининг Ўзбекистон чегарасини Россия федерал чегара хизмати қўриқлаши ҳақида тарқатган хабари хусусидаги саволга мамлакатимиз раҳбари бундай жавоб қайтарди:

— Ўзбекистон чегара қўшинлари билан Россия федерал чегара хизмати ўртасида ҳамкорликда фаолият юритиш тўғрисидаги битим имзоланган. Бироқ, бу Ўзбекистон чегарасини Россия аскарлари қўриқлайди, дегани эмас. Биз чегарамизни ўзимиз қўриқлаймиз. Бунинг учун кучимиз ҳам, имкониятимиз ҳам етарли.

Президентлар журналистларни қизиқтирган бошқа саволларга ҳам жавоб қайтардилар.

* * *

Озарбойжон Президенти Ҳайдар Алиев Президент Ислом Каримов ҳамроҳлигида Алишер Навоий номидаги Давлат академик Катта театрига ташриф буюрди. Бу ерда таниқли адиб ва давлат арбоби Шароф Рашидов асари асосида Озарбойжон бастакори Ориф Меликов ёзган «Икки дил достони» балети намойиш этилди.

* * *

19 июнь куни Озарбойжон Президенти Ҳайдар Алиев мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримов ҳамроҳлигида Мирзо Улуғбек номидаги Тошкент давлат университетига ташриф буюрди.

Университет ректори вазифасини бажарувчи, академик Т. Долимов олий мартабали меҳмонларнинг ушбу даргоҳга ташрифи ва мазкур учрашув университет аҳли — ўқитувчи ва талабалар учун унутилмас воқеа бўлиб қолажагини таъкидлади.

Университет илмий кенгаши Ўзбекистон ва Озарбойжон халқлари ўртасидаги дўстлик алоқаларини мустаҳкамлаш, шунингдек, фан ва маданиятни ривожлантириш йўлидаги улкан хизматлари учун Озарбойжон Президенти Ҳайдар Алиевга Тошкент Давлат университети фахрий доктори унвонини берди. Йиғилишда олий мартабали меҳмонга ана шу диплом тантанали равишда топширилди.

Озарбойжон раҳбари Ҳ. Алиев ўзига кўрсатилган бундай эъзоз учун миннатдорчилик билдирар экан, бундай деди:

— Аввало, университет аҳлига, қолаверса, бутун Ўзбекистон халқига ўзим ҳамда Озарбойжон халқи номидан самимий эҳтиромни изҳор этаман. Ўзбекистон халқи ҳам, Озарбойжон халқи ҳам башарият тараққиёти, илм-фан равнақи учун улкан хизмат қилгани оламга маълум. Биз буюк мутафаккирлар — Низомий Ганжавий, Алишер Навоий, Мирзо Улуғбек, Фузулий, Бобурни ва бошқа кўплаб таниқли зотларни ҳеч қачон унутмаймиз. Шундай буюк алломаларнинг фарзандлари эканимиздан ҳақли равишда фахрланамиз.

Тошкент Давлат университети Марказий Осиёдаги нуфузли билим даргоҳларидан бири сифатида машҳурдир. Марказий Осиё халқининг маънавий-маданий ҳаётида ушбу университет катта аҳамият касб этиб келган. Унинг ўрни ҳозир ҳам ҳар қадамда сезилиб туради. Ана шундай обрўли илм даргоҳининг фахрли доктори шарафига муяссар бўлганимдан фахрланаман.

Президент Ҳайдар Алиев Тошкент Давлат университетига эсдалик совғаси — машҳур озар шоири Фузулий портретини ҳадя қилди.

Мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримов Озарбойжон Президенти Ҳайдар Алиевни фахрий унвон билан самимий қутлар экан, Ўзбекистон билан Озарбойжонни бир-бирига яқинлаштириб турадиган тарихий-маданий, иқтисодий ҳамда сиёсий омиллар ҳақида қисқача тўхталиб ўтди:

— Мен, бир гапни алоҳида таъкидламоқчиман: Ўзбекистон билан Озарбойжон ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантиришда тарихий-маданий омилларнинг эътиборга олиниши диққатга моликдир. Лекин, шундай жиҳатлар борки, улар бугунги ўтиш даврининг ўзига хослиги билан изоҳланади. Бундай мураккаб дамларда ҳар бир давлат ўзига ишончли ҳамкор бўла оладиган мамлакатлар билан алоқаларни мустаҳкамлашга ҳаракат қилади. Шу маънода Озарбойжон ҳукумати юритаётган ташқи ва ички сиёсат бизга мақбул. Қолаверса, Озарбойжон бугунги кунда ўз мустақил йўлидан дадил бораётган ёш, мустақил давлатлардан биридир. Бу хусусият ҳуқуқий-демократик жамият барпо этиш ғояси билан илгари бораётган ва иқтисодий-сиёсий ислоҳотларни муваффақият билан амалга ошираётган Ўзбекистон халқи учун ҳам яқиндир.

Айни пайтда кишиларимизнинг онги, фикрлаш даражаси ўзгариб бораётгани кўнгилга қувонч бағишлайди. Бу борадаги ишларга бугун алоҳида эътибор қаратилмоқда. Хусусан, таълим тизимини ислоҳ қилиш, ривожлантириш ва такомиллаштириш давлат сиёсати даражасидаги вазифалардандир. Янгича, яъни ҳақиқий маънодаги мустақил ҳаёт кечириш учун, аввало тафаккуримизни бутунлай янгиламоғимиз зарур. Бу жараёнда ёш авлод тарбияси — энг асосий масала.

Президентлар Ислом Каримов ва Ҳайдар Алиев Озарбойжоннинг Тошкентдаги элчихонаси очилиш маросимида ҳам иштирок этдилар.

— Ўзбекистон халқи Озарбойжон халқини доимо ўзига дўст ҳисоблаб келган, — деди Президент Ислом Каримов. — Бугунги кунга келиб мана шу азалий дўстлигимизнинг янада равнақ топиши ва мустаҳкамланиши учун ҳуқуқий замин яратдик. Ишончим комилки, иш бошлаган ушбу элчихона дўстона муносабатларимизни янада яхшилашга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшади.

— Озарбойжон билан Ўзбекистон ўртасидаги дўстлик алоқалари бугун янгича тамойиллар асосида тобора мустаҳкамланиб бораётир, — деди Ҳ.Алиев. — Озарбойжон элчихонасининг Марказий Осиё давлатлари ичида биринчи бўлиб Ўзбекистонда очилаётгани ҳам бу борадаги яна бир қадамдир.

Президентларнинг қисқача табрик сўзларидан сўнг, Озарбойжон Республикаси элчихонаси биноси узра мазкур давлат байроғи кўтарилди. Ҳар икки мамлакат давлат мадҳиялари янгради. Тантана ўзбек ва озар халқлари миллий куй ва қўшиқларидан тузилган концертга уланиб кетди.

Шу куни Озарбойжон Республикаси Президенти Ҳайдар Алиев Ўзбекистон Бош вазири Ўткир Султонов ҳамроҳлигида Ўзбекистон миллий боғига ташриф буюрди.

Олий мартабали меҳмон ғазал мулкининг султони — ҳазрат Алишер Навоий ҳайкали пойига гул қўйди.

Сўнгра Ҳайдар Алиев республика Товар-хомашё биржасини ҳам бориб кўрди. Бош вазир ўринбосари, республика Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси раиси В.Чжен мазкур биржа фаолияти ҳақида сўзлаб берди.

Шу куни «Дўрмон» қароргоҳида олий мартабали меҳмонни расмий кузатиш маросими бўлди.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

Алкоголли маҳсулот ишлаб чиқаришга давлат монополиясини жорий этиш тўғрисида

Тасдиқланган стандартларга мувофиқ алкоголли маҳсулот ишлаб чиқаришни тартибга солиш, унинг тегишли технологияси ва сифатини таъминлаш, шунингдек, уни сотиш устидан назоратни кучайтириш мақсадида:

1. Озиқабоп спирт, ароқ ҳамда бошқа алкоголли маҳсулотлар ишлаб чиқаришга давлат монополияси ўрнатилсин.

2. Белгилаб қўйилсинки, озиқабоп спирт, ароқ ҳамда бошқа алкоголли маҳсулотлар ишлаб чиқариш мулкчилик шаклларидан қатъи назар, корхоналар томонидан, шу жумладан хорижий сармояни жалб этган корхоналар томонидан Вазирлар Маҳкамаси белгилаган тартибда бериладиган рухсатномалар асосида амалга оширилади.

3. «Ўзмевасабзавотузумсаноат» ва «Ўзкимёсаноат» уюшмалари «Ўздавстандарт» ҳамда бошқа тегишли идоралар билан биргаликда бир ҳафта муддатда озиқабоп спирт, ароқ ва бошқа алкоголли маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳуқуқини олиш учун хўжалик юритувчи субъектларга нисбатан, шу жумладан корхоналар амалдаги стандартларга мувофиқ ишлаб чиқариладиган маҳсулотларнинг технологияси ва сифатини, шунингдек, уларни сотиш юзасидан белгиланган тартибни таъминлашларига нисбатан қўйиладиган талаблар рўйхатини тузиб, Вазирлар Маҳкамасига тасдиқлаш учун киритсинлар.

4. Вазирлар Маҳкамаси: корхоналар, шу жумладан хорижий сармояни жалб этган корхоналар алкоголли маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳуқуқини олишлари учун уларга рухсатномалар бериш тартибини икки ҳафта муддатда ишлаб чиқиб, тасдиқласин; алкоголли маҳсулотлар ишлаб чиқариш билан банд бўлган хўжалик юритувчи субъектларни 1997 йилнинг 1 сентябрига қадар синчиклаб ҳисобга олсин ҳамда корхоналарга алкоголли маҳсулот ишлаб чиқариш ҳуқуқини олишга рухсатномалар бериш учун ушбу Фармон талабларига мувофиқ уларнинг рўйхатини белгиласин; Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодексига мувофиқ, 1998 йил 1 январдан бошлаб амалга киритиладиган вино-ароқ маҳсулотларини сотиш ҳуқуқи учун маҳаллий йиғимнинг, шу жумладан бундай маҳсулотлар савдо-сотиғи ҳуқуқи учун лицензия йиғимининг қатъий белгилаб қўйилган ставкаларини бир ой муддатда ишлаб чиқиб, тасдиқласин.

5. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги икки ҳафта муддатда амалдаги қонунчиликка мазкур Фармондан келиб чиқадиган ўзгартиш ва қўшимчалар тўғрисида таклифлар киритсин.

Ушбу Фармоннинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси
Президенти И.Каримов

Тошкент шаҳри,
1997 йил 19 июнь

ЗАМОН, ВОҚЕАЛАР, ОДАМЛАР

АҚШнинг Фан Миллий жамғармаси ўтказган савол-жавоблар шуни кўрсатдики, америкаликларнинг 21 % қуёшни ер атрофида айланади, деб ўйларкан. Аҳолининг 7 % эса нима нимaнинг атрофида айланишидан мутлақо бехабар экан. Бу "жуда мураккаб" саволга тўғри жавоб берган 72 % америкаликларнинг 45 % ер қуёш атрофини бир йил ичида айланади, деб ўйлайдилар. Қолган 27 % эса ер қуёшнинг атрофини бир кунда айланишга улгуради, деб таъкидлашди.

Папуа-Гвенияда ёши бир жойга бориб қолган қария - 100 ёшли Гаал Пелуни ўзидан 65 ёш кичик ва яратганнинг хоҳиш-иродаси билан ҳали гўшанга кўрмаган 35 ёшли қизга уйланди. Уларнинг бу ғаройиб никоҳи кўпчиликни ҳайратга солди. Аср ёшини яшаб қўйган куёвтўра - Гаал Пелуни ҳамда 35 ёшли келинпошша маҳаллий газета учун берган интервьюсида икки «ёш»нинг ҳаёт фалсафаси бир-бирига ҳамоҳанг экани яна бир бор ўз тасдиғини топди. Яъни: муҳаббат ёш танламайди !

19 июнь куни Америка Қўшма Штатлари Президентининг маслаҳатчиси Ричард Морнингстар бошчилигидаги делегация республикамизга ташриф буюрди. Делегация АҚШ ҳукумати, давлат ва нодавлат ташкилотларининг инсонпарварлик ёрдами - 22 миллион долларлик дори-дармон ва тиббий асбоб-ускуналар олиб келди.

Мамлакатимизда нашрлар кўп. Ҳар бир нашрнинг ўз мухлиси, ўз муштарийси бўлади. Аммо, газеталар борки, уни ҳамма севиб ўқийди. "Спорт" ана шундай газеталардан. "Спорт" бугун 65 ёшда. Шу орада газета неча юзлаб спортчиларни элга танитди. Юртимиз спорти ривожига муносиб улуш қўшиб келди.

Ўзбекистон Республикаси "Камолот" жамғармаси ва "Туркистон" таҳририяти ўзининг 65 ёшлик тантанасини нишонлаётган "Спорт" газетаси жамоасига ижодий ишларида омад тилаб, Сиз ҳамкасбларга ҳеч қачон қаламингиз толмасин, деймиз.

"Туркистон" ва ЎзА мухбирлари тайёрлади

Бухоронинг 2500 йиллигига

Бухоро - биз қадим ва навқирон, дейишга ўрганиб қолган азим шаҳар. Инсон қудрати, унинг имкониятларининг чексизлиги, яратувчисидан мерос яратувчанлиги шу шаҳарда мужассамдек. Тарих силсиласида Бухоронинг марказлашуви ҳақида турли даврлар кўрсатилса-да, биз 2500 деб белгиладик. Лекин бу сўнгги нуқта эмас. Тарихда мавжуд сўғдлар ёзуви, маданияти, турмуш тарзи битилган манбалар ҳали топилар. Тарихчи Наршахий келтирган рақам ҳақиқатга балки айланар...

Газетамизни кузатиб бораётган бўлсангиз, аввалги сонларида Ўзбекистон Республикаси ёшларининг "Камолот" жамғармаси ташаббуси билан "Бухорони ўрганиш ёшлар маркази" тузилганлиги, Марказ ҳайъат кенгашининг Бухорога илк сафари уюштирилгани ҳақида маълумот бергандик. Сафар чоғида олган таассуротларини, умуман, ёшларнинг тарихга муносабатини билиш мақсадида Ўзбекистон Фанлар Академияси мухбир аъзоси Абдулаҳад МУҲАММАДЖОНОВ билан суҳбатлашдик.

--Кейинги пайтларда кўплаб ташкилотлар тузилди. Аммо баъзиларининг амалий фаолияти деярли кўзга кўринмаяпти. Ёшлар марказининг келажаги тўғрисида тасаввурингиз?

-- "Камолот"чиларнинг ҳаракатидан, рости, жуда қувондим. Биз ёшларга ишонмоғимиз керак. кетганлиги, тарихий обидалар янада аниқроқ, кенгроқ ва чуқурроқ фикрни айтишга имкон бермаяпти.

Ишонаманки, ёшлар марказида ёшларнинг фаолиятини такомиллаштира олсак, келажакда шубҳасиз янги қатламлар очилажак.

-- Бухорони шунчаки Бухоро эмас, Бухорои Шариф дейишади. Унинг жой номлари ҳақида турли талқинлар мавжуд.

-- Биласизми, сўғд ёзувларини ҳисобга олсак, бу ҳудудларда билим ва маърифат милоддан олдин— IV асрда пайдо бўлгани маълум бўлади. Ўлкамизга араблар кириб келгач, барча мавжуд қадимий қадриятлар эскиликка яъни бидъатга бориб тақалтирилди, кўпи йўқолиб кетди. Марказий Осиё учун янги давр бошланди. Ислом арабларда пайдо бўлиб, бизда юксалди, Бухоронинг Шариф шаҳар дейилиши бежиз эмас, бунда Имом Бухорий, Баҳоуддин Нақшбандларнинг хизмати катта, шу билан бирга Бухоро қуббат ул-ислом, яъни "Ислом динининг қуббаси", деб ҳам юритилади.

Манбаларда келтирилишича, Бухоронинг асл номи Буғ -- яъни сўғдча Худо, оро-чирой, яъни тангри жамоли тушган жой деган маънони билдирган. Фохира дейилишига сабаб, тарихий манбаларида Бухорода етмиш минг туғ бўлиб, охиратда ҳар бир туғнинг тагидан етмиш минг шаҳид бош кўтаради, дейилганида. Академик Бартольд эса Бухоро сўзини Вихара - ибодатхона деган ҳиндча ибoрадан келиб чиққан, дейди.

ТАРИХИНГДИР МИНГ АСРЛАР...

нинг айримлари иш бошлашдан ҳам муаллифликни талаб қилишди. Бунга олимлар рози бўлишмади. Натижада китоб мана шундай қўлланма ҳолида чоп этилди.

Мазкур қўлланмаларни тўғри англаб, керакли маълумотни ўқувчиларга етказа оладиган ўқитувчилар жуда кам. Яна шу нарсани таъкидлаб ўтмоқчиман, биз маданий, маънавий ва эътиқод тарихини сиёсий тарихдан фарқламоғимиз лозим.

Бизда азалдан бунёдкорлик, шаҳарсозлик, деҳқончилик, сувдан фойдаланиш каби алоҳида тарихий йўналишлар мавжуд бўлган. Шу ватан тупроғида яшаб, ундан ризқланиб, камол топиб фахр туйғусини ўзимизда сезиш учун, шукронасини келтириш учун ҳам маданий, маънавий ва эътиқод тарихини мукаммал ўрганишимиз шарт.

-- Ҳозирги ёшлар кечаги ёшлардан маънавий жиҳатдан фарқланиб қолди. Миллат бўлиб шаклланишимиз, шу юртнинг фарзанди эканлигимиздан, шу ватан бизники эканидан фахрланишимизга нималар етишмаяпти?

-- Бизнинг қалбимиздан ватан туйғуси ҳали мустаҳкам ўрин олгани йўқ. Миллий ватанпарварлик руҳи юракларда барқ урмаяпти. Биз ўзбекмиз, дея баралла айтолмаяпмиз. Нега оқсаяпмиз? Савол табиий. Осмон мунаввар , замин чексиз эканлигини ҳис қилмоғимиз учун маҳаллийчилик ботқоғидан батамом халос бўлишимиз лозим. Ахир, ҳаммамиз шу юртнинг фарзандларимиз.

Масъулиятли вазифаларни уларга юклашда маъно бор, яъни ёшлар умумжамиятни юргизувчи кучи, ҳаракатдаги оқимининг ўзаги. Истасак-истамасак жамиятдаги кўпгина ўзгаришлар ёшлар ҳаракатига бориб тақалади.

Қолаверса, тарихимизни ёшлар билан биргаликда ўрганиш биз олимларнинг бурчи. Биз ҳам ёш бўлганмиз, кимдандир илм ўрганганмиз. Энди қарзни узадиган пайт келди.

Биздаги мавжуд тарихни янги руҳда поёнига етказиш, кечиктириб бўлмайдиган масала.

Ўз тарихини билмайдиган ёшлардан ҳеч нима кутиб бўлмайди. Бу тарих замирида ахир Ватан, Халқ, Миллат бор. Баъзи ёшларда ҳалигача маҳаллийчилик иллатлари мавжуд. Баъзи газеталар ҳам қизиқ, шеърлар беришади: Қашқадарёдан ёки Фарғонадан ёки бошқа бир вилоятдан Ўзбекистонга салом қабилида. Нима улар Ўзбекистоннинг бир бўлаги эмасми?! Бошқа давлатми? Ўйлаб қоласан, киши. Мен бунинг сабабини ягона тарихимизнинг йўқлигидан, деб биламан. Биз ёшларга тутқазган аввалги тарихий китоблар Амирликлар, Хонлар даврида ёзилганлиги учун вилоятларга бўлиниб қолган. Ўзбекистон ёшлари учун ягона тарих яратиш ўта муҳим.

"Бухорони ўрганиш ёшлар маркази"нинг мақсади улуғ, лекин мақсадга эришмоқ учун машаққат чекмоқ лозим. "Камолот"чилар бунга тайёрми? Мен Бухорода бу марказнинг таъсирини сезмадим. Ўйлагандимки, ёшлар марказида ёш иқтидорли йигитлар ҳам бор, деб. Кўрсатма асосида иш юритадиган эмас, мустақил ишлай оладиган ёшларни жалб этиш керак. Бухоро тарихини ватан тарихига айлантириб ўрганилса ёмон бўлмасди. Тўғри, Бухоро мамлакатимизнинг бир бўлаги, лекин ягона тарих яратишимиз учун бу жуда керак.

-- Мана, Бухоронинг тарихини, асори-атиқаларини, меросий обидаларини миллий руҳда синчиклаб ўрганиш, ёшларга етказиш учун илк сафар уюштирилди. Сафар чоғида янги қатламлар очилдими?

-- Тўғри, биз билан антрополог, археолог, арабшунос, шарқшунос ва бошқа соҳа мутахассислари ҳам бирга боришди. Дастур асосида, асосий ишимиз Бухоро ҳақида бухоролик ёшларга маълумот бериш эди. У ерда учрашувлар ўтказилди, суҳбатлар уюштирилди. Гарчи сценарий ҳали ишланмаган бўлса-да, 20 қисмли ҳужжатли фильм ишланмоқда. Шахсан ўзим Бухоро тарихи ҳақидаги китобимни тайёрлаб бўлдим, чиқаришга ҳомий тополмаяпмиз, халос.

Саволингизга келсак, мақсад янги қатлам очиш эмас, мавжуд қатламларни такрорлаш эди. Масалан, тарихчи Наршахий Бухорони 3 минг ёшда, дейди. Лекин у нимага асосланганлигини айтмайди. Қазишмаларда топилган ашёвий буюмларга қараб, биз 2500 ёшда, дедик. Чунки, топилган ашёвий қолдиқлар шуни тасдиқлаяпти.

Қолаверса, турли босқинлар натижасида йўқолиб

Бухоро ўтмишига тўхталадиган бўлсак, бу ерлар ниҳоятда серсув очиқ яланглик ва тўқайзорлардан иборат бўлган. Илк кўчиб келган одамлар овчилардир. Овчиларнинг ўтроқлашишига сабаб, овнинг мўллиги, ялангликнинг серсувлиги, одамларнинг тўкин-сочин яшашига имкон борлигидир.

Қадимда Бухоро вилоятида кон қазувчилар мавжуд бўлган. Улар кийикларнинг шохи билан тоғ қатламларини қазиб, пўлатдек мустаҳкам тош чақмоқ тош бўлакларини олишган. У тошлардан ўткир тиғлар ясалган. Қадимий ғорлардан топилган кийик шохлари ўта силлиқланиб кетган ва ғор деворларида излари қолган. Қизиғи, ғорнинг тоғ тошларининг силлиқ бетларига чизилган расмлардан бирида овчилар, ёввойи ҳайвонлар ва ҳайвонларни авраб турган аёл сиймоси яратилган. Демак, ўша даврларда ҳам аёллар - оналар улуғланган.

Кўриниб турибдики, Бухоро ҳали очилмаган қўриқ. Биз ўзимиз билган нарсаларни айтаяпмиз, билмаган нарсалардан ташқари, борлари ҳам етарлича илмий тадқиқ қилинмаган. Ёшлар Марказининг тузилганидан хурсанд бўлганимнинг боисини тушунаяпсизми?

Мана, "Камолот" яхши иш қилди. Энди ягона ёшлар жамиятини тузиш. уни янги шаклланган ғоялар асосида изга солиш керак. Жамиятнинг бўлинмаларини таълим-тарбияга, илмга оид барча ўқув марказларида ташкил этиб, маълумотлар тўплаш ва марказда жамлаш лозим.

Яқинда Президент миллий кадрлар тайёрлаш концепсиясини ишлаб чиқиш бўйича йиғин ўтказди. Бу мамлакатимиз камолоти учун долзарб мавзу. 9 йиллик мажбурий ва 3 йиллик махсус таълим тизимини яратиш, ҳозирда мавжуд таълимни ислоҳ қилишда "Камолот" жамғармасининг ўрни беқиёс.

Ўтмишдаги таълим тизимида ёшларга аввал одоб-ахлоқ, сўнг савод-илм, ундан кейин ҳунар ўргатилган. Ҳунар ўргатиш мураккаб жараён, ёшларни гуруҳларга ажратиб йўналиш бериш, айрим ёшларга алоҳида эътибор қаратилиши талаб этилади. Мана шу тизим кўпгина ёшлар ташкилотларида муҳим ўрин тутмаганлиги, кўзга кўринарли ишлар қилинмаётганидан дарак беради. Мақсад- ғояга асосланади, ғоя эса метиндек мустаҳкам бўлиши керак.

-- Мактаб дарсликлари тарихимиз ҳақида ўқувчиларга тўла маълумот бера оладими? Ҳозирги дарсликлар эски қолипдан нега чиқиб кетолмаяпти?

-- Ростини айтсам, мукаммал дарслик олимларимиз томонидан ҳали ёзилмади. Ўзингизга маълум, ўтган даврда 5 китобдан иборат томлик ватан тарихига бағишланган қўлланма, яна қайтариб айтаман, дарслик эмас, ўқитувчилар учун қўлланма яратилди. Лекин бу қўлланмада жуда кўп ғализликлар, ечими аниқланмаган талқинлар бор. Ушбу қўлланмаларни дарслик қилолмаганимиз сабаби, Республика ўқув услубиёт марказидан ёрдамга бирор услубиётчи (методист) сидқи дилдан ўрдам бераолмаганида уларнинг айримлари...

Ислом Каримовнинг Туркистон -- умумий уйимиз, деганида кучлик маънавий асос бор. Биз ёшларни тарбиялаш учун аввал ўзимизда фахр туйғусини юксалтиришимиз лозим.

Бир вақтлар ўз байроғимиз БМТ қароргоҳида ҳилпираганда чет элда яшаётган миллатдошларимиз кўзларидан дув-дув ёш тўкиб. юртимнинг байроғи деб, Аллоҳга шукроналар келтирганди. Бизчи, соғлиқнинг қадри касалликда билинади деганларидек, иш юритмаяпмизми?!

-- Жамиятда ёшларинг ролини ошириш, ривожланиш босқичида фаоллаштириш лозим. Чунки, ёш авлод ҳали айтганимиздек, халқнинг ҳаракатдаги ўзагини ташкил этади. Уларнинг фаолияти кўп нарсани белгилайди.

-- Халқимиз азалдан яратувчан. Қаранг, Паскаль қонунларини бизнинг одамлар илмий асосламаган бўлсалар-да, қонун яратилишидан 700 йиллар муқаддам амалда қўллаб келганлар. Адирлик жойларга сув чиқариш, унинг босимини, оқимини тўғри ҳисоблаш, бунинг учун Зарафшон, Чирчиқда тўғон ўрнатиш, аниқ ҳисобларга асосланган тажрибалар бугуннинг эмас, қадимнинг услуби. Беруний, Ал-Хоразмийлар. ал-Фарғонийларнинг асарларида ўз аксини топган.

Демак, ёшларга аввал таълим-тарбияни палағда ҳолатда эмас, мукаммал бериш лозим. Улар ҳали навниҳол. Биз аввайлаб тўғри ўстира олсак бас. Мактабни тугатаётган ёшларнинг кўпчилиги ўзини бозорга ураяпти. Улар сотаётган сифатсиз маҳсулотларнинг инқирози бошланса қаерга бош уришади. Давр кундан кунга янгиланиб бораяпти; сифатли маҳсулот ишлаб чиқарадиган саноат қурилишлари қад ростлаяпти. Касб-ҳунарнинг қадрига етмаслик фожеа билан баробар. Ёшларни мактабданоқ ватанга эътиқодли қилиб тарбияламоқ лозим. Ўз она тилида иккита жумлани мантиқан тўғри тушунтира олмайдиган ёшларни кўриб ачинасан. Собиқ совет тузумида тилимиз кишанланган эди. Эндичи? Ёшларни ўз она тилимизнинг қадрига етадиган қилиб тарбиялаш, миллат бўлиб шаклланишимиз учун муҳим омилдир. Миллат - бу, миллий ғурури кучли ягона халқ демак.

-- Энди,домла,ёшларга тилакларингизни ҳам ёзиб олсам.

-- Аввало уларга камолот тилайман. Қолаверса, ота-боболардан мерос устоз-шогирдлик ёшларга юқсин. Ёшларнинг билимдон, илмли ва зукко ҳамда фойдали касб ўрганишларини жуда-жуда истардим. Ёшлар келажагимиз, уларга ишончимиз юксак. Албатта барча қийинчиликлардан қўрқмасдан, Ватан равнақи учун етук мутахассислар бўлиб етишида ҳамиша зафарлар ёр бўлсин.

Юсуф ЖЎРАЕВ,
"Туркистон" мухбири

"Камолот" —ёшлар таянчи

ТАШРИФ

Одатда йўлда кетаётган йўловчи бир орқасига қараб қўяди, шу пайтда у босиб ўтган йўлни хаёлидан ўтказади, ўзича муҳокама этади ва йўлини давом эттириш жараёнида йўл қўйган камчилик, нуқсонларини бартараф этишга ҳаракат қилади.

Республика ёшларининг "Камолот" жамғармаси ташкил топганига ҳам бир йилдан ошди. Ёш авлоднинг ҳар томонлама камол топиши, уларда чуқур билим, юксак маънавият ҳосил қилиш, ватанпарварлик фазилатларини юксалтириш каби мақсадлар жамғарманинг ўз олдига қўйган асосий вазифаларидир. Бу борада жамғарманинг вилоят бўлими фаолияти қай йўсинда бормоқда. Ушбу мақсадда 12-13 июнь кунлари Ўзбекистон Республикаси ёшларининг "Камолот" жамғармаси бошқаруви раиси, Ўзбекистон Республикаси Олий мажлиси депутати Ҳ.М.Абдураимов раҳбарлигида бир гуруҳ бошқарув ходимлар Фарғона вилоятига ташриф буюришди.

Жамғарманинг Қува, Марғилон, Тошлоқ, Фарғона тумани ва Фарғона шаҳрида бўлдилар. Бошқарув аъзолари жойларда жамғарма бўлими фаолияти билан яқиндан танишар экан, ҳар томонлама маслаҳат ва амалий ёрдам кўрсатилди.

Айниқса, Республика Ёшларининг "Камолот" жамғармаси бошқаруви раиси Ҳ.М.Абдураимовнинг, Фарғона шаҳар ва Фарғона туманига ташрифи учрашув қатнашчиларида катта таассурот қолдирди. Ёшларнинг жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланишлари, келажакда улардан етук, машҳур спортчилар чиқиши шарафдир. Шаҳарнинг Охунбобоев даҳасида жойлашган 33-маҳаллага қарашли Ўсмирлар клубида ёш спортчилар билан учрашув бўлиб ўтди.

"Ўсмирлар клуби" аъзолигига шахсан бошқарув раиси томонидан 10 минг сўмлик спорт кийимлари ва спорт ашёлари топширилди. Фарғона Давлат университети вилоятимиздаги энг кўп ёшларни жалб қилган масканлардан биридир.

Бошқарув аъзолари университет жамоатчилик маркази фаолияти билан яқиндан танишишди. Талабалар билан учрашдилар ва талабаларни қизиқтирган саволларга жавоб беришди. Куннинг иккинчи ярмида вилоятимизнинг нуфузли, ўз табиати билан ажралиб турадиган Фарғона туманининг маркази Водилда бўлишди. Шу куни Водилнинг маданият ва истироҳат боғида Ёшлар сайли уюштирилди.

Сайилда туманнинг ўрта мактаб ўқувчилари, корхона, ташкилот, муассаса ёшлари иштирок этишди. Истироҳат боғининг ўқув залида Ўзбекистон Республикаси Президенти И.Каримовнинг "Ўзбекистон XXI- аср бўсағасида хавфсизликка таҳдид барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари" китобининг тақдимот маросими бўлиб ўтди.

Маросимда Республика "Камолот" жамғармаси бошқаруви раиси Ҳ.М. Абдураимов китобнинг ҳуқуқий демократик давлат қуриш йўлидан бораётган мамлакатимиз ҳаётидаги аҳамияти, муаллифи таҳлил қилаётган долзарб муаммолар ҳақида сўз юритди. Ушбу китоб юзасидан сўзга чиққан ёшлар китоб кенг ўқувчилар оммасига, сиёсий-иқтисодий, ижтимоий, халқаро ҳуқуқ ва ҳарбий сиёсат, мустақил Ўзбекистоннинг кейинги 2000-йилда барқарор ва қатъий ривожланишига доир саволларга содда ва лўнда жавоб бера олишни таъкидлаб ўтдилар.

А. ФОЗИЛОВ

Имтиҳон палласи...

Сиз нима дейсиз?

ЎЗЛИККА ҚАЙТИШ

Юртимиз табиати ниҳоятда бой ва бетакрор . Ўрта мактабдан бизга яхши маълумки, ҳар бир ўсимлик ёки жонивор турининг маҳаллий номи билан бирга, рус тилидаги ва лотин тилидаги илмий номи ҳам берилган.

1976 йилдан то шу кунгача нашр этилган Ўзбекистоннинг ўсимлик ва ҳайвонот дунёси, қўриқхоналарига оид бир қанча китоб, альбом ва почта маркаларини кўриб,уларда асримизнинг биринчи ярмидаёқ йўқолиб кетган Турон ёки Еттисув йўлбарси ҳамда Туркистон исмалоғи / шипикат-туркестанский/, Зарафшон қора арчаси / можжевильник зарафшанский /, Тянь-Шань оқ қайини / березка тяньшанская/, Бухоро буғуси /Хонгул/ каби кўпгина маҳаллий номлар билан бир қаторда, гарчи шу ўсимлик ёки ҳайвон турлари фақат бизнинг ўлкамизда мавжуд бўлса-да,айрим рус ва чет эл табиатшунос олимларининг номлари билан аталаётганларини ҳам учратдим. Бизнинг тоғ ва қирларимизда ўсувчи барчага маълум қизил лола "Тюльпан Грейга "- "Tulipan greiga", сариқ-тарғил лола эса - "Тюльпан Кауфмана"- "Tulipan Kaufmanniena" деб, қўшоёқнинг бир тури - Бобринский қўшоёғи- "ТушканчикБобринского" деб кўк сугур / юмронқозиқнинг бир тури / "Сурок Мензбира"- "Marmota menzieer Kashk"деб, ёввойи Қизилқум қўйи эса "Баран Северцева" - "Capra sibirika Pall"деб аталиши ёзилган экан.

Хўш, биз ҳам яхши биладиган "Пржевальский отлари"ни Хитой ва Мўғулистонда яшовчи халқлар ҳам шу номи билан аташармикан ? Мен буни аниқ билмайман. Аммо чор-генерал-майори Н.М. Пржевальский 1870-85 йилларда Осиё ичкарисига "саёҳат" / аслида босқинчилик режалари билан разведка/лар қилган вақтгача ҳам Хитойдек буюк давлатда кичкинагина от зотига унинг ўзига ярашиқлик /илмий/ном топа олмаганларига ишониш қийин.

Сиз ва бизга эса бу отни фанда биринчи бўлиб Пржевальский таъриф-тавсиф қилиб берган,шунинг учун энди бу от фан тилида "Пржевальский оти" деб юритилади,деб ўргатишган. Бу от зоти ҳали Пржевальский уни кўрмасдан олдин Хитойда бор эди-ку. XIX-аср охирига келиб наҳотки Хитойда ўсимликшунослик ва ҳайвоншунослик илмлари тараққий этмаган бўлса?

Айнан шу мантиқдан келиб чиқиб, зоолог,зоогеограф олим,саёҳатчи Северцов Николай Алеексеевич /1827-1865 йиллар/, Кауфман,Грейги, Мензибирлар, Бобринскийлар Туркистонга етиб келмасларидан аввал кўк сугур,Қизилқум ёввойи қўйи, қўшоёқ,сариқ ва қизил лолаларнинг номларини белгилашга Фаробий,Ибн Сино,Беруний, Ал-Хоразмийларни дунёга берган юртда ҳеч кимнинг ақли етмаган эканми?

Ҳақиқатдан ҳам жаҳон илм-фанида,ўсимлик ва ҳайвонлар таснифида улар юқорида айтилган номлар билан аталадиларми?

Биз шу номларни бундан буён ҳам қўллайверишимиз керакми?

Энди уларни бошқача қилиб, ўзбекона,шарқона номларга алмаштиришнинг иложи йўқми, деган саволларга жавоб топгим келади.

Шахсан менинг ўзимга,бир ўзбек фарзанди сифатида, ҳақиқатан ҳам жаҳон фанида бизнинг сугур, қўшоёқ, қўйимиз,лолаларимиз юқоридаги номлар билан аталиб келинаётган бўлсалар ҳам, уларни ўзгартириш чоралари кўрилишини маъқул кўрардим. Уларни ёт кишилар номи билан яна қайси даврларгача аташимиз мумкин?

Сиз нима дейсиз, азиз муштарий!?

Абдуқаҳҳор МУТАЛОВ,
ҳуқуқшунос

Бор давлатим - ота-онам

ЖАННАТ — ОНАЛАР ПОЙИДА

Айни кунларда минг-минглаб хонадонларда ҳукмрон бўлган ҳаяжон, ташвиш, ҳадикнинг боиси- шу уйдаги йигит ёки қизнинг олий ўқув даргоҳига кириш тараддудида эканлиги. Оилавий шарт-шароит ўғил-қизнинг ўқишига имкон берса, ташвишлар асосан кириш имтиҳонларидан ўтиш,ўтмаслик юзасидан бўлади. Лекин айрим сингилларимиз,укаларимиз катта шаҳарларга, вилоят марказларига бориб ўқишни истасалару,ота-оналарининг болани ўқитишга,айтайлик, бу йил имкониятлари бўлмаса... ёки ота-она розилик билдирсалар ҳам, фарзандлар ўзлари оилавий шарт-шароити қийинроқ эканлигини кўриб турсалар... Ҳеч шубҳасиз айтиш мумкинки, бундай вазият илгари ҳам оз эмасди, ҳозир ҳам кўп учрайди. Қолаверса, имконият,шароит деганда фақатгина моддий жиҳатни тушунмаслик керак.

... Қарийб ўттиз йил муқаддам мен ўрта мактабни Олтин медаль билан битиргандим, оиламизда эса...

...Муқоваси зарҳалли Аттестатимни олиб шифохонага кетдим, дадам анчадан буён бетоб эдилар. Аттестатимни палатадаги ҳамма шерикларига бир-бир кўрсатиб чиққанлари ҳамон кўз ўнгимда.

Мен ўшанда Тошкент Давлат университетининг журналистика факультетига киришни орзу қилардим. Орзу қилардим-у, айтганимдек, дадам шифохонада, мендан катта акам армия хизматида, опам Тошкентда- ўқишда... катта акам билан опам рўзғорли - уй-жойлари бошқа эди. Уйимизда онам, мен ва олтинчи синфда ўқийдиган синглим эдик.

Тошкентга боришим ҳақидаги гапга дадам: "Онангизнинг ёнида бўлиб турсангиз, яхшийди,"- дедилар ва менга шу гап кифоя,уни босиб ўтолмасдим.

Фарғона Давлат Педагогика институтининг ўзбек тили ва адабиёти факультетига ҳужжат топширдим. Кейин... ҳеч қанча вақт ўтмай, дадажоним, бизни ширин тил билан "сиз"лаб катта қилган, қариндош-уруғлар, маҳалладошлар мулла Муҳаммадхон деб қаттиқ ҳурмат қилган отажоним 20 июль куни бу фоний дунёдан чин дунёга кетдилар.

Азизим, воқеани бу қадар батафсил, ойкунлари билан хотирлашимнинг боиси шундаки, агар мен ўшанда Тошкентга талпиниб турган ёш қалбнинг ўжар амри билан пойтахтга кетганимда,отамнинг сўнгги кунлари, дийдорларидан бенасиб бўлармидим...

Ўша йили инситутга қабул қилиндим. Марғилондан Фарғонага қатнаб ўқийдиган талабалар қатори ҳар куни уйимиздан қатнаб,ўқишни тугатдим. Иккинчи курсни битирганимда, акам машқ шеър ва мақолаларим босилиб чиққан шаҳар, вилоят газеталарини олиб ТошДУга келдилар ва : "Синглим журналистикага қизиқади. Фарғона пединститутидан ўқишни Тошкентга кўчирса бўлармикан?" -деб сўрасалар бир домла : "Кўчириш шарт эмас, журналист бўлиш аввало ўзига боғлиқ,"- дебди. У одамнинг кимлигини билмайман,лекин маслаҳати учун бир умр миннатдорман. Мен ўзимга илм берган ўрта мактабдаги муаллимларим билан ҳам, институтда ўқитган устозларим билан ҳам бир умр фахрланиб юраман.

Айтмоқчи бўлган асосий фикримга,мана, энди навбат келди, кексаларнинг : "Аллоҳ пешонасига ёзган бўлсин. Чин дилдан сўрасанг,Худойим ноумид қўймайди,"- деган гапларига йиллар сайин иқрор бўлиб бордим. Институтни битиргандан кейин, аввало меҳрибон Эгамнинг марҳамати, қолаверса, Зулфия опанинг эътиборлари билан "Саодат" журналига ишга келдим,шундан буён журналистика ҳаёт йўлимга айланди.

Ҳар йили худди мана шу кунларда ўша ўттиз йил аввалги воқеаларга такрор-такрор қайтавераман. Ота-онам,катта акам ва опамларнинг раъйиларини қайтармаганимга,узоқ шаҳарга ўқишга кетмаганимга,Аллоҳнинг қисматига яна ва яна шукроналар келтираверaман. Чунки, ҳаётнинг беистисно қонунлари ахир бир кун ота-она бағридан юлиниб чиқишингга мажбур қиларкан. Йиллар ўтиши билан баъзида бир кун, бир ҳафта, бир ойгина бўлса-да,отанг хонадонига қайтгинг, жондошларингнинг меҳру дийдорларига тўйгинг келади. Лекин ҳамишаям бунга имкон бўлавермайди.

Ҳозир онам саксон беш ёшдан ўтдилар. Ҳар тонгда Яратгандан умрларини тилайман. Бугун она қалбининг фарзандга нисбатан туйғулари озми-кўпми ўзимга ҳам аён. Бу ёруғ оламда ғанимат бўлган ҳар бир кунда онамнинг олдиларига қанот боғлаб учгим келади. Бироқ, энди мени ипсиз боғлаган оила, фарзандларим, улар олдидаги масъулият,олис масофа... Яхшиям ўшанда - ихтиёрим асосан ўзимда бўлган йилларимда онамдан, азиз хонадонимиздан узоққа кетмаган эканман. Отам вафот этган, онам учун энг қийин бўлган йилларда ҳамроҳ этганинг учун беадад шукр, Парвардигорим.

Атиргул тарам-тарам,
Бор давлатим - ота-онам.
Ёт деса топилади,
Ҳеч топилмас ота-онам,

дейилади бир халқ қўшиғида. Бу ҳақиқатни ҳеч ким, ҳеч воқеа ўзгартирмайди: ҳаётда дўст, ошна -оғайнилар,молу-давлат, обрў-мансаб.... ҳамма-ҳаммаси топилади, лекин ота-она ягона. Улар - энг олий бахтинг, бу оламга ота-онамиз ҳам,ўзимиз ҳам ғaниматмиз,ғафлатда қолмайлик, армонда ўтмайлик...

Менинг ёш дўстим,синглим, маҳзун хотираларим билан дилингизни фаромуш қилмоқчи эмасман. Ота- онангизга узоқ умр тилайман, орзу ҳавасингизни кўриб юрсинлар. Бугун уларнинг оқ фотиҳаларини олиб, узоқ-яқин шаҳарларга ўқиш учун шайланиб турган бўлсангиз, Тангри Сизни қўллаб-қувватласин.

Лекин... энди ёш бола эмассиз, оилавий шароитингиз туфайлими ёки ота-онангизнинг соғликлари боисми, агар ҳозирча оила бағрида қолганингиз маъқул эса бесабр, бемеҳр бўлманг. Балким, бугунча рўзғорга Сизнинг ёрдамингиз керакдур... Қисқаси, "Ота-она рози --Худо рози" - дейдилар-ку!

Муҳтарама УЛУҒОВА

УЛУҒБЕК НОМИДАГИ ХАЛҚАРО МАКТАБДА

Тошкентнинг Шота Руставели кўчасидаги Улуғбек номидаги халқаро мактабда маҳаллий болалар учун тест бўйича кириш имтиҳонлари бўлиб ўтди. Имтиҳонда англиялик педагоглар қатнашдилар.

Халқаро мактаб 1995 йилда очилган бўлиб, унда 120 та бола таълим олмоқда. Ўқиш 13 йил давом этади. Болалар Буюк Британия мактаб таълими дастури бўйича билим олишади. Ҳозирги кунда бу ерда Тошкентда фаолият кўрсатаётган турли мамлакатлар дипломатларининг болалари ҳам таҳсил олмоқда.

Чарос ҒИЁСОВА

Фикр

ШУ ШАҲАРНИНГ ЧИРОҒИ ЎЧМАСИН

Ўткир фикр одамнинг қулфи дилини очиб юборади, онг шуурида янги-янги мулоҳазалар уйғотади. Бу гал ҳам шундай бўлди.

Таниқли танқидчи ва адиб, "Миллий тикланиш" газетасининг Бош муҳаррири Иброҳим Ғафуров "Мустақил давлат сиёсатининг қирралари" мақоласида "Давлат сиёсатидан четда туриш мумкинми?" деган саволни дадил ўртага қўйиб, жумладан, бундай деди: "Ҳозирги замон шароитларида ким агар мен давлат сиёсатидан четдаман, бу сиёсат билан ишим йўқ, сиёсатни олиб борадиган ўз одамлари мавжуд, мен сиёсатга, уларнинг ишига аралашмайман, фақат ўз ишимни биламан, деса, янглишади. Жуда бўлмаганда ўзи ҳақидаги ҳақиқатни англамаган ёки бунга ҳисоб бермаган бўлади. ... Давлат сиёсатидан четда тургандек кўринган бир одамнинг ўзи учун қилаётган ғайрати ҳам давлат учун қилинаётган ғайратдир" /таъкидлар бизники. - К.И./ Худди шунингдек, муаллиф уқтирганидек, "Ҳафсаласизлик, эътиборсизлик, уқувсизлик давлат сиёсатига жуда катта зарар келтиради". Ҳақ гап!

Зеро, ҳар бир шахс ўзи ҳақидаги ҳақиқатни англашга маънавият ва маърифат орқали эришади. Ва аксинча, одамнинг ўзи ҳақидаги ҳақиқатни англаб етмаслиги ҳам маънавияти жўн ва маърифати саёзлигига бориб тақалади. Маънавият ва маърифат бобида илгари сурилган фикрларни Президентнинг "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик марказининг фаолиятини янада такомиллаштириш ва самарадорлигини ошириш тўғрисида"ги Фармонини ҳаётий ва сабоқ бўларли далиллар билан бойитилган шарҳлар дейиш мумкин. Мазкур фармонда маънавият ва маърифатнинг келажакда буюк давлат қуришимиздаги ўрни ва ролига юксак баҳо берилиб, жумладан, бундай дейилади: "Жамиятда юксак маънавий фазилатларни камол топтириш, миллий мафкурани шакллантириш, ёшларни бой маданий меросимиз, тарихий анъаналаримизга, умуминсоний қадриятларга ҳурмат, Ватанга муҳаббат, истиқлол ғояларига садоқат руҳида тарбиялаш мамлакатимизда амалга оширилаётган барча ислоҳотларнинг ҳал қилувчи омилидир". (Халқ сўзи", 1996 йил, 9 сентябрь).

Ана шундай ижтимоий иллатлардан қутулишимизда адабиёт ва санъат асарлари жуда қўл келади, ниҳоятда асқотади. Шундай асарлардан бири таниқли драматург ва кинодраматург Шароф Бошбековнинг "Тақдир эшиги" жиддий комедиясидир. Аввало ушбу пъесанинг жанри ҳақида аниқлик киритиб ўтай. Китобда белгиланганича, бу пъеса жиддий комедия деб аталган. Менингча, "Тақдир эшиги" жиддий комедия эмас, балки жиддий, росмана драмадир. Тўғри, унда комик ҳолат ва вазиятлар ҳам бор, диалоглар пичингга бой. Лекин асарни яхлит олиб қараганда у ўзининг драма эканини кўрсатиб турибди. Яна шуниси ҳам борки, пьеса китоб бўлиб чоп этилган турғунлик даври шароитини инобатга олсак, балки муаллиф ёки ношир асарнинг омон-эсон китобхон қўлига етиб бориши учун шу йўлни беихтиёр танлаган бўлишлари ҳам мумкин.

Асарда ҳаммаси бўлиб икки қаҳрамон қатнашади. Улар одатдагидек бирор исм билан аталмайдилар. Эркак ва Аёл деб қўя қолинган. Бунинг замирида теран маъно бор. Агар бирор исм-шариф билан аталсалар, улар шу исмли шахсларнигина ифодалаб қолишлари мумкин эди. Эркак ва Аёл деб аталишида эса ҳали-ҳануз ўз-ўзини ҳам, ўзига муносиб турмуш йўлдошини ҳам тополмаган, шу туфайли ҳаётдаги ўрнини аниқлаб ололмаётган барча эркаклару аёлларнинг умумлашма тимсоллари ўз ифодасини топган.

Энди ушбу пьесанинг финали ва, умуман, драматик асарлардаги финал масаласи ҳақида бир оғизгина тўхталаман. Агар таъбир жоиз бўлса, пьесанинг финалини одам умрининг ниҳоясига қиёс этгим келади. Одамлар ҳар хилдир. Умрини бесамар ўтказган кимсадан ҳеч нарса қолмайди. Мазмунли умр кечирган одам жисмонан вафот этгандан кейин ҳам унинг маънавий ҳаёти давом этаверади. Яхши асар худди шундай. Пьеса ўқиб бўлингач, спектакл кўрилгач, улардан олинган таассурот китобхон ва томошабин ёдида узоқ сақланиб қолади, кишини ўйга толдиради. Шунинг учун академик, драматург Комил Яшин бундай дейдилар: "Рисоладаги икки пардали пьеса, аслида уч пардалидир. Икки пардасини китобхон ўқийди, томошабин саҳнада кўради. Ёзилмаган учинчи парда китобхоннинг асардан олган маънавий озиғидир. Саҳнада кўрсатилмаган "учинчи парда" эса томошабиннинг спектаклдан олган таассуроти бўлиб, бу ҳар бир томошабиннинг қалбида - тасаввурида кечади. "Учинчи парда" спектакл тугаб, залда чироқ ёнгач, бошланади. Унинг қанча давом этиши бу энди ижодкорларнинг маҳоратларига боғлиқдир. Одатдаги очиқ финалли асарларда шундай бўлади".

Кўраяпсизки, гап айланиб драматик асарлардаги финалларнинг турларига келиб тақалаяпти. Ўзбек драматургиясида энг кўп қўлланилган турлар - ёпиқ финал ва очиқ финал. Ёпиқ финалда конфликт ҳал этилиб, хулоса ҳам чиқариб қўйилади, китобхон ёки томошабинда мулоҳаза юритишга зарурат қолмайди. Очиқ финалда эса қаҳрамонларнинг кейинги тақдири қандай бўлиши китобхон ва томошабин ўзига ҳавола этилади, қандай хулоса чиқариш изми уларнинг ҳукмида бўлади. Тўғри, муаллиф ва томошабинга йўлланма тарзида бирор рамзий ишора қилиб қўйиш ҳам мумкин. "Тақдир эшиги «пьесасида боятдан бери берк эшикнинг ўз-ўзидан очилиб кетиши топилма бир ишорадир.

Хулоса қилиб айтганда, мустақиллик йилларида яратилган драматик асарларнинг ҳаммаси ҳам бадиий жиҳатдан истиқлол замонамиз талабларига тўла жавоб бера олмаганидек, мустамлакачилик даврида ёзилган ва саҳналаштирилган асарлар орасида бугунимиз ва келажагимиз учун хизмат қиладиган, ўлмас асарлар ҳам анчагина. Уларни қайта нашр этиш, саҳнага қўйиш, янгитдан кўздан кечириб, ўз ҳақиқий баҳосини бериш лозим. "Тақдир эшиги" драмаси бугунимизга ҳамоҳанг, ҳали узоқ яшайдиган яхши драмаларимиздан биридир.

Камола ИБРОҲИМОВА,
ТошДУ аспиранти

ДУШАНБА, 23

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.30 «Ҳафтанома».
*
8.30 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Мусиқа бўстони».
9.05 «Дорбозлар». Қўқон шаҳридаги дорбозлар ва қўғирчоқ театрлари фестивали.
9.30 «Илм — ўзликни билмакдир...» Публицистик кўрсатув.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Рикки-Тикки-Тави». Республика қўғирчоқ театрининг спектакли.
10.55 Шифокор экрани.
11.25 «Ботма, қуёш». Публицистик кўрсатув.
11.55 «Кувноқ алдоқчи». Мультфильм.
12.05 «Сиртқи телевизион Олимпиада якуни».
12.35 «Метичара — денгиз жонивори». Бадиий фильм.
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 15.25 Абдулла Орипов. «Жаннатга йўл». Бобур номидаги Ўш вилоят театрининг спектакли.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Инжиқ малика». Мультфильм.
18.20 «Оқ йўқ!».
18.55 «Зиё маскани».
19.25 Эълонлар
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Буюк келажак сари».
21.20 Фольклор-этнографик ансамблларининг «Зилол» телефестивали.
21.40 «Маърифатнома».
22.20 «Вақт». Публицистик кўрсатув.
22.40 Телетомошабинларнинг талабларига биноан. «Виждон». Телесериал.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.20—00.25 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Кундалик.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.35 «Спорт қитъаси».
18.45 «Ғайритабиий олам».
19.00 «Мак ва Матли». Қизиқарли дастур.
19.20 «Услуб».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.15 «Кинонигоҳ».
22.55 Кундалик.
23.05 «Спорт қитъаси».
23.30 — 00.20 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

III

17.15 Янгиликлар.
*
17.20—20.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
20.40 «Кругозор». Тележурнал.
*
21.00—21.30 Россия давлат телевидениеси.
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Кўшиқ ҳадя этаман». Фильм-концерт.
22.05 Телетомошабинларнинг талабларига биноан. «Канизак Изаура». Телесериал (Бразилия).
22.35 «Дорбоз Тошкенбоевлар». Телефильм.
23.00—23.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 Кўрсатувлар анонси.
18.50 «Мульткарусель».
19.05 Эълонлар.
19.10 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.35 «Тасвир».
19.40 «Сўз — сизга».
19.50 «Жаҳон».
20.10 «Автоpейд».
20.20 «Зарина зиёга интилар».
20.45 Эълонлар.
20.50 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал.
21.40 «Спорт-тайм».
22.10 «Ракурс».
22.40 «Умид».
23.05 «Гўзаллик ва мангулик ҳақида».
23.20—23.30 «Хайрли тун!».

РЖТ

17.20 «Тақдир исмли қиз». Сериал.
18.10 «Тиғиз пайт».
18.35 «Куйини топинг». Телеўйин.
19.00 Душанба куни Познер билан. «Биз» дастури.
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».

РДТ

21.00 «Вести».

СЕШАНБА, 24

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 Фольклор-этнографик ансамблларининг «Зилол» телефестивали.
8.55 «Ўзбектелефильм» намойиш этади:«Орзулари бисёр аёллнинг».
9.05 Биржа ва банк хабарлари.
9.20 «Виждон». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 Болалар учун концерт.
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 «Абитуриент-97». Она тили.
11.00 Инглиз тили.
*
11.30 «Ишбилармон».
11.55 «Олтин занжир». Бадиий фильм.
13.20 «Маърифатнома».
14.00 — 14.05 Янгиликлар.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 Болалар учун. «Қўнғироқча».
18.30 «Олтин мерос». Шарқ тароналари.
18.50 «Европа таассуротлари».
19.05 «Фермер». Тележурнал.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Нажот излаб».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Буюк келажак сари».
21.20 «Япония ҳақида ҳикоялар».
21.50 «Эл суйган санъаткор». Комилжон Отаниёзов.
22.50 «Адолат». Ҳуқуқий-публицистик кўрсатув.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.20— 00.25 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Кундалик.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.45 ТВ плюс...
19.00 «Олтин кент».
19.15 «Мусиқий шарҳ».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.10 «Кинонигоҳ».
22.45 Кундалик.
22.55 «Ишбилармонлар ҳафтаси».
23.10 «Спорт қитъаси».
23.35 «Акс».
23.55 ТВ плюс...
00.10 — 00.20 Кундалик.

III

17.15 Янгиликлар.
*
6.30—8.00, 17.20—20.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
20.40 «Қандай қилиб тулки товуқлар билан дўстлашгани ҳақида». Мультфильм.
*
21.00—21.30 Россия давлат телевидениеси.
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Насриддиннинг саргузаштлари». Бадиий фильм («Ўзбек-фильм»).
22.50 «Отни эгарланг». Манзарали фильм.
23.00—23.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 Кўрсатувлар анонси.
18.50 «Мультқарусель».
19.05 Эълонлар.
19.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм..
20.00 «Сен ҳақингда ва сен учун». Ахборот-дам олиш дастури.
20.15 Эълонлар.
20.20 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал.
21.10 «Жонли тил».
21.55 «Солиқлар ҳақида сабоқлар».
22.10 «Истеъдодлар ва мухлислар».
22.40 «Бумеранг».
23.05 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
23.35—23.45 «Хайрли тун!».

РЖТ

6.30 «Хайрли тонг!»
* * *
17.20 «Тақдир исмли қиз». Сериал.
18.15 «Тиғиз пайт».
19.00 «Мавзу».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».

РДТ

21.00 «Вести».

ЧОРШАНБА, 25

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Эл суйган санъаткор». Комилжон Отаниёзов.
9.25 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Наққош».
9.40 «Қишлоқ стадионларида». Хотин-қизлар спартакиадаси олдидан.
10.00 Янгиликлар.
10.05 Болалар учун. «Кувноқ ёз — ўтмоқда соз».
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 «Абитуриент-97». Физика.
11.00 Янги алифбони ўрганамиз.
*
11.30 «Нажот излаб».
11.45 «Мозий жавоҳирлари». Адабий кўрсатув.
12.00 «Зарралар оламида». Телефильм.
12.20 ЎзТВ хазинасидан. Иззат Султон, Уйғун. «Алишер Навоий». Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли. 1-қисм.
13.35 «Маърифат маскани». Қашқадарё вилояти Муборак шаҳар техника- иқтисодиёт коллежи ҳақида.
14.00 Янгиликлар.
14.05 — 15.20 «Телевизорни ўчиришни унутманг». Бадиий фильм.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Бу ёруғ оламда Ватан биттадур...»
18.15 «Диёр». Тележурнал.
18.35 «Эзгуликка йўғрилган умр». Телеочерк.
18.55 «Шарқдан Нур». Жалолиддин Румий.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Рақслар гулдастаси».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
21.20 «Саҳна ҳаёти».
21.40 «Тошкент фавворалари». Манзарали фильм.
21.50 «Санъат дўстликка чорлайди». «Сўғдиёна» — Францияда.
22.20 Бухоро — 2500. «Бухорои Шариф».
22.40 «Виждон». Телесериал.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.20 — 00.25 «Ватан тимсоллари».

II

18.00 Кундалик.
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.45 «Зерикмай десангиз».
18.55 «Спорт қитъаси».
19.05 «Дойче-Велле» тақдим этади...
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.10 «Кинонигоҳ».
22.50 Кундалик.
23.00 «Зерикмай десангиз».
23.10 «Спорт қитъаси».
23.30 — 00.20 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

III

17.15 Янгиликлар.
*
6.30—8.00, 17.20—20.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
20.40 «Шоҳсупа сари йўл». Спорт дастури.
*
21.00—21.30 Россия давлат телевидениеси.
*
21.30 «Уйғур санъати». Фильм-концерт.
21.55 Эълонлар.
22.00 «Канизак Изаура». Телесериал.
23.00—23.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультқарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.30 «Бизнен мирас».
20.00 «Спортлото».
20.10 Эълонлар.
20.15 Кинематограф. «Тунги талваса». Телесериал.
21.05 «Автосалтанат».
21.15 «Мезон».
21.45 «Азизим».
22.15 «Парвоз».
22.45 «Экстремал ўйинлар».
23.35—23.45 «Хайрли тун!».

РЖТ

6.30 «Хайрли тонг!»
* * *
17.20 «Тақдир исмли қиз». Сериал.
18.15 «Тиғиз пайт».
18.40 «Куйини топинг». Телеўйин.
19.05 «ТЭФИ -97».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».

РДТ

21.00 «Вести».

ПАЙШАНБА, 26

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».Тонгги дам олиш дастури.
8.00 — 8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Той бола».
8.55 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
9.15 «Виждон». Телесериал.
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Санъат ғунчалари».
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 «Абитуриент-97». Математика.
11.00 «Алифбо сабоқлари».
11.30 «Ассалом, япон тили!»
*
12.10 «Чор-Бакр». Телефильм.
12.20 ЎзТВ хазинасидан. Иззат Султон, Уйғун. «Алишер Навоий». Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли. 2-қисм.
13.30 «Санъат дўстликка чорлайди». «Сўғдиёна» — Францияда.
14.00 Янгиликлар.
14.05—15.40 «Қотилликда айбланадилар». Бадиий фильм.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Фарзанд — умид юлдузи».
18.30 «Эл тинчлиги йўлида». Гиёҳвандлик — аср вабоси.
19.00 «Маънавий мулк». Адабий кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Юзма-юз».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Тест — адолат мезони».
21.20 Ғанижон Тошматов номидаги дуторчилар ансамблининг концерти.
21.50 «Илонлар водийсининг касофати». Бадиий фильм.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 «Санъатга бахшида умр». Ойимхон Шомуратова.
00.20—00.25 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Ёрилтош». Мульттўплам.
9.20 «Спорт қитъаси».
9.30 «Ғайритабиий олам».
9.45 «Мак ва Матли». Қизиқарли дастур.
10.05 «Услуб».
10.10 «Олтин кент».
10.25 «Мусиқий шарҳ».
10.35 «Ишбилармонлар ҳафтаси».
10.50 «Акс».
11.10 «ТВ плюс...»
11.25 «Опера юлдузлари».

Монсеррат Кабалье.
11.45 «Зерикмай десангиз».
11.55 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
12.15—15.20 «Кинонигоҳ».
* * *
18.00 Кундалик.
18.10 Бугун пайшанба дастурида.
18.15 Эълонлар.

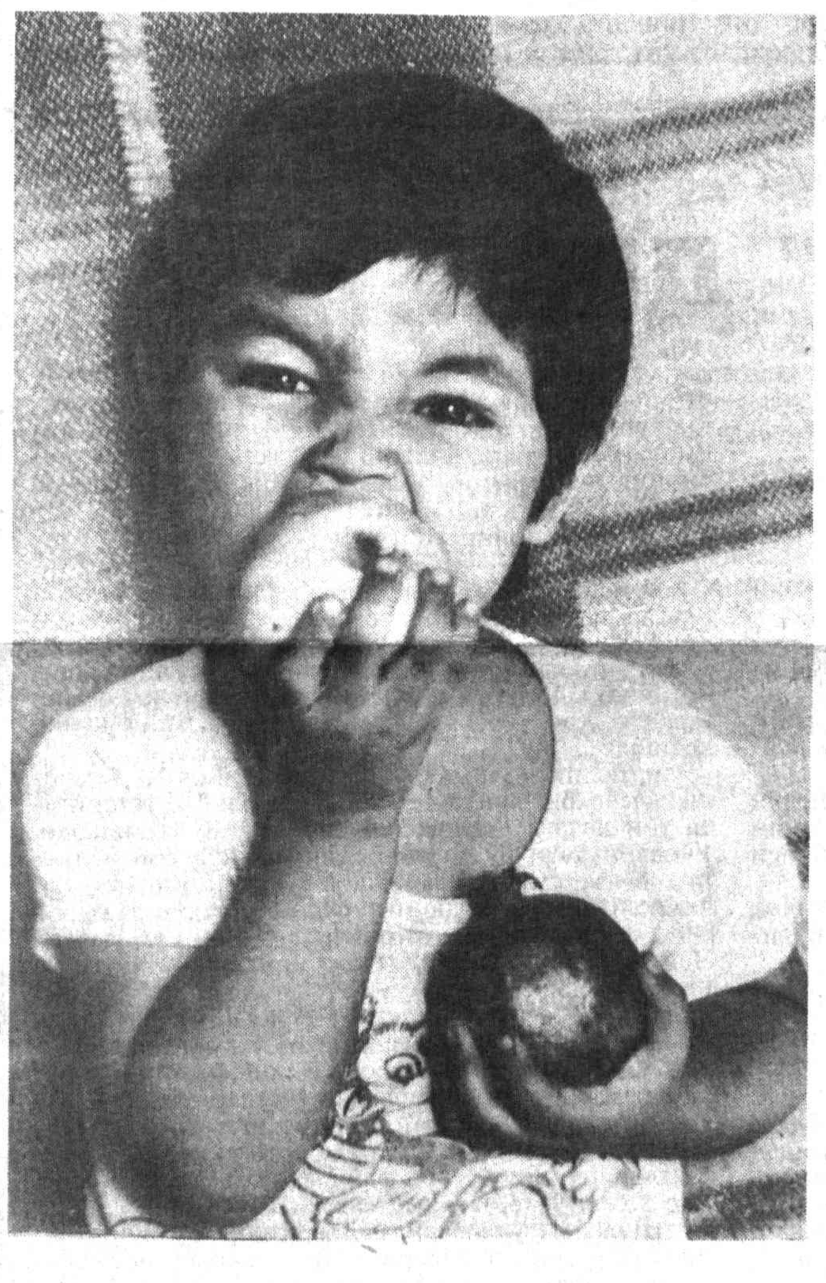

Эҳ ! Қандай маз-за!

18.20 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.40 «Сувости дунёси».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Офисина» баридан чиққан фирибгарлар». Телесериал.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Кўнгил кўнгилга пайванд».
21.30 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».
21.50 Кундалик.
22.00 «Спорт қитъаси».
22.30 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.40 «Кинонигоҳ».
00.10—00.20 Кундалик.

III

17.15 Янгиликлар.
*
6.30—8.00, 17.20—20.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
20.40 «Мушук Леопольд ҳақида». Мультфильм.
*
21.00—21.30 Россия давлат телевидениеси.
*
21.30 Эълонлар.
21.35 «Бизнес алифбоси». Бадиий фильм (АҚШ).
23.10—23.30 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультқарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.55 «02» тўлқинида.
20.10 Эълонлар.
20.15 «Эльдорадо». Телесериал.
20.45 «Жаҳон дурдоналари».
21.15 «Интер-спорт».
21.25 «Компьютер-ревю».
21.40 «Исроилга саёҳат».
21.55 «Каталог».
22.05 «Коктейль+».
22.35 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.
23.05 «Айчурек».
23.30—23.40 «Хайрли тун!».

РЖТ

6.30 «Хайрли тонг!»
* * *
17.20 «Тақдир исмли қиз». Сериал.
18.10 Мультфильм.
18.35 «Жентльмен-шоу».
19.05 «Менинг оилам»: бўйдоқлик ҳаёти».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».

РДТ

21.00 «Вести».

ЖУМА, 27

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 Ғанижон Тошматов номидаги дуторчилар ансамблининг концерти.
8.55 «Юзма-юз».
9.15 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Нафосатга бахшида умр».
9.35 «Ўзбекистон ва жаҳон».
10.00 Янгиликлар.
10.05 «Нуроний». Тележурнал.
Ўқув кўрсатувлари:
10.30 «Абитуриент-97». Биология.
11.00 Немис тили.
*
11.30 «Эртаклар — яхшиликка етаклар». Ф. Файзиев. «Қулоқсиз шалпангқулоқлар».
12.25 «Мерос». Андижон шаҳар Маданият уйи созандалари ижро этади.
12.40 «Ой камалаги». Бадиий фильм.
14.00—14.05 Янгиликлар.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 «Гулғунчалар».
18.25 «Қалб гавҳари». Адабий кўрсатув.
18.50 «Хонобод ҳақида қўшиқ».
19.10 «Нотаниш дил суҳбати». Маърифий-бадиий кўрсатув.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Осиё ўйинлари олдидан. Спорт дастури.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
21.00 «Иқтисод алифбоси».
21.30 «Сатрлар сеҳри». Ўзбекистон Республикаси Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари кунига бағишланган кўрсатув ва концерт.
22.10 «Пардали гап».
22.40 «Виждон». Телесериал.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ахборот».
23.55 Тунги тароналар.
00.20—00.25 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Ёрилтош». Мульттўплам.
9.15 «Ором онлари».
9.20 «Кўзмунчоқ».
9.35 «Кулгу дарғалари».
9.45 «Дубляж».
10.10 «Олтин кент».
10.25 «Жозиба».
10.40 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
11.05 Видео—»О».
12.45—13.15 «Спорт қитъаси».
* * *
18.00 «Даракчи».
18.10 Эълонлар.
18.15 «Бор экан-да, йўқ экан...»
18.30 «Телевидение ва театр».
18.50 Дилором наволар.
19.00 «Ханда дўкони».
19.20 «Бугун кино оқшомида».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Сизлардан ишорат». Мусиқий дастур.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
21.10 «Кинонигоҳ».
Ёшлар дастури:
22.40 «XXI аср авлодлари».
«Спорт курраси».
«Мулоҳаза учун мавзу».
«Камолот».
23.30 — 00.20 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

III

17.15 Янгиликлар.
*
6.30—8.00, 17.20—20.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
20.40 «Баланд тоғ капалаклари». Телефильм.
*
21.00—21.30 Россия давлат телевидениеси.
*
21.30 «Рақс ва ёшлик». Фильм-концерт.
21.55 Эълонлар.
22.00 «Канизак Изаура». Телесериал.
22.30 «Тўрт жуфт шим ва чит кўйлак». Бадиий телефильм.
23.00—23.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультқарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.
19.30 «Ирендэк».
20.00 «Йиллар ортидаги йўллар».
20.25 «Олам ва одам».
20.50 «Қанотлар».
21.10 Эълонлар.
21.15 «Эльдорадо». Телесериал.
21.45 «Ўтмишсиз келажак йўқ».
22.10 «Рангинкамон».
22.40 «Жума куни, ишдан сўнг».
23.20—23.30 «Хайрли тун!».

РЖТ

6.30 «Хайрли тонг»
17.20 «Тақдир исмли қиз». Сериал.
18.20 «Инсон ва қонун».
18.50 «Мўъжизалар майдони».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».

РДТ

21.00 «Вести».

ШАНБА, 28

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!».Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.35 «Ўзбекистон бастакорлари». Султон Ҳайитбоев.
9.15 «Виждон». Телесериал.
«Ёшлик» студияси намойиш этади:
10.00 «Қишлоқ ҳақида ўйлар».
10.25 «Сени Ватан кутади».
10.50 «Даллол». Бадиий фильм.
12.00 «Фан уфқлари».
12.25 Урдубодий. «Беш сўм...» Аброр Ҳидоятов номидаги Ўзбек Давлат драма театрининг спектакли.
14.15—15.15 «Болалигим — пошшолигим». Видеоканал.
* * *
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Нима бўпти» лақабли Бегемот ҳақида». Мультфильм.
18.10 «Ассалом, болалик!»
18.40 «Катта танаффус». Телеўйин.
19.05 «Ҳайрат».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 «Куйла, ёшлигим». Эстрада концерти.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Ўзбекистоннинг янги тарихи».
21.30 «Азиз сиймолар». Тамарахоним.
21.55 Диққат, премьера: Ю. Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 39-қисм.
«Тунги ёғду».
Дам олиш дастури:
22.30 «Жаҳон киноси юлдузлари».
22.50 «Приццилар оиласининг шаъни». Бадиий фильм. 1—2-сериялар.

II

9.00 «Бор экан-да, йўқ экан...»
9.10 «Телевидение ва театр».
9.35 Дилором наволар.
9.45 «Ханда дўкони».
10.05 «Сизлардан ишорат». Мусиқий дастур.
Ёшлар дастури:
10.35 «XXI аср авлодлари».
«Спорт-курраси».
«Мулоҳаза учун мавзу».
«Камолот».
11.25 «Кинонигоҳ».
13.25—14.25 «Спорт қитъаси».
* * *
18.00 «Даракчи».
18.10 Эълонлар.
18.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.30 «Шанба тақвими».
18.35 «Кўзмунчоқ».
18.50 «Кулги дарғалари».
19.10 «Қўшиқлар жилоси».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 «Дармон».
20.10 «Жозиба».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ахборот».
20.55 Эълонлар.
«Шанба оқшоми».
Дам олиш дастури.
21.00 «Зиндаги ёхуд муҳаббат».
21.25 «Спорт қитъаси».
21.50 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.10 Видео—«О».
23.40—23.50 «Даракчи».

III

16.50 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
16.55 «Еттинчи жин». Фильм-эртак.
*
18.00—21.30 Россия жамоат телевидениеси.
*
21.30 «Арслонбоб». Телефильм.
21.40 Эълонлар.
21.45 «Янги қасоскорлар». Телесериал (Англия).
23.25—23.45 Бухоронинг 2500 йиллигига. «Бухоро». Манзарали фильм.

IV

9.00 «Аэробика».
9.20 Эълонлар.
9.25 Кинонинг олтин асри.«Фиръавн». Бадиий фильм. 2-серия.
11.00 «Шанба эртаги».
12.00 «Рақс қанотида».
12.30 «Учувчи шифокорлар». Телесериал.
13.15—13.35 Корейс тилини ўрганамиз.
* * *
17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультқарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.55 «Шанба оқшомида».
20.05 Эълонлар.
20.10 Кинонинг олтин асри. «Фан-фан тюльпан». Бадиий фильм.
21.45 «Эсдалик учун дастхат». «Нола» гуруҳи.
22.15 «Спектаклдан сўнг».
22.40 «Салом, Франция!». Мусиқий илова. Далида.
23.10 «Бу ажиб дунё».
23.30—23.40 «Хайрли тун!».

РЖТ

18.00 Олтин серия. «Қонун ўғрилари».
19.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.00 «Время».
20.40 «Биз яна қачон учрашамиз» сериалида макр ва муҳаббат. 5-серия.

ЯКШАНБА, 29

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».
*
8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Катта танаффус». Телеўйин.
11.25 Ю. Розиқов. «Домла». Кўп қисмли видеофильм. 39-қисм.
12.00 «Қувноқ стартлар». Спортландия чорлайди.
12.40 Болалар учун. «Кўшиқ байрами».
13.20 Мусобақалар, секундлар, очколар.
13.40 — 15.10 «Робинзон Крузонинг ҳаёти ва ажойиб саргузаштлари». Бадиий фильм.
***
17.55 Кўрсатувлар тартиби.
18.00 «Жасур чўпон бола». Мультфильм.
18.20 «Кичкинтоймиз — гижингтоймиз».
18.40 «Баҳодир Шоҳ Зафар». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 4-қисм.
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Аския». Абдулхай Маҳсум Қозоқов.
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 Савдо, матлубот кооперацияси ва маиший хизмат ходимлари куни. «Талаб ва таклиф».
21.25 «Якшанба оқшомида». Мусиқий дастур.
21.45 «Доктор Жекил ва жаноб Ҳайднинг ғаройиб саргузаштлари». Бадиий фильм.
23.15 Жаҳон спорти янгиликлари.
23.25 Эълонлар.
23.30 «Ҳафтанома».
24.00 Тунги тароналар.
00.25—00.30 «Ватан тимсоллари».

II

9.00 «Боланинг тили...»
9.15 «Ёрилтош». Мульттўплам.
9.45 Болажонлар экрани.
11.00 «Миш-мишлар...»
11.10 «Мухлис ТВ-2».
11.25 «Кадр ортидаги ҳангомалар».
11.40 Дилором наволар.
11.50—13.50 Видео—»О».
***
18.00 «Даракчи».
18.10 Эълонлар.
18.15 «Боланинг тили».
18.30 «Ёрилтош». Мульттўплам.
18.50 «Таянч».
19.10 «Мухлис ТВ-2».
19.25 Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
19.55 Эълонлар.
20.00 «Қонун ҳимоясида».
20.10 «Умрбоқий мерос».
20.25 Эълонлар.
20.30 «Ҳафтанома».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Глобус». Телеальманах.
21.30 «Мухлис ТВ-2».
21.45 «Мувозанат» — келгуси ҳафта тақвими.
22.00 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.15 Видео—»О».
23.45 — 23.55 «Даракчи».

III

16.40 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.
16.45 «Раймонд Паульс билан учрашув». Мусиқий дастур.
*
17.25—22.40 Россия жамоат телевидениеси.
*
22.40 Эълонлар.
22.45 «Янги қасоскорлар». Телесериал.
23.35—24.00 «Панорама».

IV

9.00 «Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!».
9.30 «Парле ву франсэ».
10.00 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
11.40 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
11.50 Эълонлар.
11.55 Киносалон. «Бу боланинг ҳаёти». Бадиий фильм.
13.45 «Мусиқий олимп».
14.15 «Афсоналар ва ҳақиқат».
15.05 «Жонли сайёра».
15.25 «Шу куннинг мавзуси».
15.40 «Сенинг вақтинг».
16.00 «Мультэкран».
16.20 Кундузги сеанс. «Қутқариш командаси». Бадиий фильм.
*
17.10—18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 «Мультқарусель».
19.00 Эълонлар.
19.05 «Менинг кўчам».
19.20 «Яхши дегани нима-ю ёмон дегани нима».
19.40 «Тошкент оқшомида».
20.10 «Кинопрофи». Жаҳон кинематографияси янгиликлари.
20.40 Эълонлар.
20.45 Киносалон. Кристофер Ламберт «Қуролли кишилар» фильмида.
22.20 «Иштирок этувчилар».
22.50 «Телетащриф».
23.10—23.20 «Хайрли тун!».

РЖТ

17.25 «Бахтли тасодиф».
18.20 Пьер Ришар «Лифтдан чапга» комедиясида.
19.50 «Киноафиша».
20.00 «Время».
20.55 «Биз яна қачон учрашамиз» сериалида макр ва муҳаббат. 6-серия (якунловчи).
21.45 «Оқ тўти» клуби.

Меҳмонхона

Эҳ, туш кўриш мазза-да, ҳозиргина японкага уйланаётувдим-а, вой, япони тушмагурэй, зап келин бўларканми...

Раққосаларини айтмайсизми, қўлларида алламбало, ҳилпиратгани-ҳилпиратган. Гастроли қурсин гўшангани расво қилди...

Зукко ўқувчи! Сиз антиқа туш қаҳрамони ким эканини сездингиз чоғи. Ҳа, ўша сиз кутмаган томоша, Юлдуз Усмонова образида қўшиқ куйлаб, эл назарига тушган "Мирзо" театри актёри Валижон Шамсиевдир.

-- Валижон, саҳналарда тиниб-тинчимас, кулгуга бой образлар ятаяпсиз. Бундан чиқди болалигингизда ҳам унча "ювош" бўлмагансиз шекилли?

-- Рости, боғчага бормаганман. Лекин, беш ёшимда "Алифбе"ни бемалол ўқирдим. I сентябрь куни. Қўшнимизнинг ўғлини I-синфга қабул қилишганини эшитиб, мен ҳам мактабга бордим. Биринчи партага ўтириб олдим. Ўқитувчи барча билан саломлашиб, рўйхат бўйича таниша бошлади. Синфдаги ўқувчиларнинг барчасининг исм-фамилияси

ЯПОН ҚИЗГА УЙЛАНМОҚЧИЙДИМ...

чиқди-ю, менинг фамилиям чиқмади. Шунда ўқитувчимиз "Валижон, сен ҳали ёш экансан, яна бир йил боғчада ўйнаб келгин", - деганди. Боғчага бормаганим, мактабга қабул қилинмаганимдан хўрлигим келиб, уйгача йиғлаб келганман. Онам мени юпатиб, мактаб директори Ҳайдарали Тўхтасинов қабулига олиб келган. Директор саволларига аниқ, лўнда жавоб қайтарганим, "Алифбе"ни ўқиб берганимдан кейин 1-синфга қабул қилишгани ҳали-ҳануз ёдимда.

-- Ижодингиз мактаб саҳнасида бошланганми?

-- Ҳа, илк бор 3-синфда кампир ролида саҳнага чиққанман. Сўнгра тадбирларда, турли кечаларда тез-тез даврани гуллатиб турдим. 8-синфда драма тўгарагини ташкил қилдик. Унга биринчилардан бўлиб аъзо бўлдимда, охиргача ҳам ўзим қолдим. Марҳаматда ёш аскиячи ва қизиқчиларнинг танлови бўлган. Шу танловда омад юришиб, ғолиб бўлдим.

-- Саволим эҳтимол ғалати туюлар сизга, лекин илк бор шапалоқ зарбини қачон егансиз?

-- Ҳа... юзимни силаган, "ширин таъмли" шапалоқлар ёдимда. Жуда ёш эдим. Маҳалламизнинг катта болалари билан кинога тушмоқчи бўлдик. Улар "Дадангдан пул ол, кейин биз билан борасан", дейишди. Аксига олиб дадам ўша куни зиёфатда эканлар. Дадамни зиёфатдан: "Сизни онам чақираяптилар", деб уйга чақириб келганман. Уйга келгач, алдаганим учун дадамдан чиройлигина "кино пули"ни икки бараварига олганман.

-- "Мирзо" театрига қандай келиб қолгансиз?

-- Мирзабек ака билан ишлашни орзу қилардим. Институтда ўқиб юрган кезларим Ҳамза Ғофуров бошчилигида "Спорт-хаёлпарастлар хаёлида" деб номланган кўрсатув тайёрлаганмиз. Ўшанда Мирзабек акага ижром ёқиб қолган чоғи. Кейин 1995 йилда ташкил қилинган "Мирзо" театрига таклиф этди. Мирзабек акани нафақат сўз устаси, қизиқчи сифатида эмас, балки ҳақиқий инсон, меҳрибон оила бошлиғи, олийжаноб фазилатларга эга санъаткор сифатида ҳам танидим.

-- Севимли санъаткор Юлдуз Усмонова образида саҳнага чиқишингизга санъаткоримиз қандай қаради?

-- Аввало бу фикр, ўтган йили Юлдуз Усмонованинг баҳорги концерт дастурига тайёргарлик кўраётган вақтда туғилди. Саҳнада Юлдуз опа билан Мирзабек ака, мен чеккароқда уларни кузатиб ўтиргандим. Шу пайт бир қиз келди-да, Юлдуз опанинг укасимисиз, - деб қолди. Мен ҳам: Йўқ, қариндошиман" - дедим. Қиз бўлса, «Юлдуз опани укасига роса ўхшар экансиз, деб парданинг орқасига ўтиб кетди. Шу бўлди-ю, санъаткоримизни ҳаракатлари, саҳнадаги қўшиқ куйлашидан тортиб, рақс ижро этишигача кузатиб турдим. Мендаги туғилган фикр ҳамкасбларимга ҳам маъқул тушди. Опадан фикрини сўрасак, ҳақиқий санъаткор-да, бажонидил рози бўлдилар. Ҳаттоки, "Фарғонага бораман" қўшиғи учун махсус тиктирган кўйлаги худди бичимимдек менга лоп-лойиқ келди.

-- Саҳнага чиқиш олдидан ҳаяжонланасизми?

-- Ҳар бир санъаткор саҳнага чиқишдан аввал оз бўлса-да ҳаяжонланади. Мен ҳам бу бахтдан бенасиб эмасман. Ҳар гал саҳнага чиқиш олдидан қишлоқдаги ота-онам, яқинларим кўз олдимга келаверади.

-- Томошабинни кулдиролмай қолишдан қўрқмайсизми?

-- Биласизми, тайёрлаган дастуримдан аввал ўзим кулмасам, ўзим "мазза" қилмасам, уни ҳеч қачон ижро этмайман...

-- Йўлингизда Хизр бува чиқиб қолсалар...

--Хизр буванинг қулоғига айтардим...

Нилуфар ДАВИДОВА

Тилсимли дунё

ҚАСОСКОР ДЕЛФИН

... 1980 йилда ҳарбий хизматга чақирилиб, совуқ минтақадаги денгиз флотига тушдик. Биз, ўзбек йигитларининг иқлимга, айниқса, кеманинг чайқалишига кўникишимиз қийин кечди. Бизнинг ишимиз тўрлар билан балиқ, оддий ва снарядли гарпун билан бошқа йирик денгиз ҳайвонларини овлаш эди. Пётр исмли бир мичманимиз каллайи саҳарлаб оқидан уриб олар, шунинг учун ҳам овда бераҳмларча ҳаракат қиларди. Бир куни кемамиздан олтмиш метрча нарида иккита қорамтир нарса кўринди. Бу эса Пётрга айни муддао эди. У гарпун билан ўша қорайган нарсани нишонга олди. Гарпун орқасида узун тросни эргаштирганча ўлжага бориб санчилди. Бизлар кўплашиб ўлжани тортиб олдик.

Ўлжамиз делфин экан, у кемага туширилган пайтда ҳали ўлмаган, овозининг борича қичқирарди. Делфиннинг қичқириғи худди гўдакнинг йиғисига ўхшарди. Денгизда қолган иккинчи делфин эса унданда баттарроқ даҳшат билан қичқирарди.

Аввалига бизлар эътибор бермадик, бироқ делфиннинг қорнига санчилган гарпунни суғуриб олганимиздан сўнг, унинг қорни янада каттароқ йиртилиб кетди. Не кўз билан кўрайликки, унинг қорнидан майда делфинчалар отилиб чиқди. Она делфин тўлғона-тўлғона жон берди. Табиийки, делфинчалар ҳам тирик қолмади. Лекин, денгиздаги ота делфиннинг қичқириғи бизни кучли ваҳимага солиб қўйди. Чунки, бизлар воқеа содир этилган жойдан қанча узоқлашмайлик, ота делфин ортимиздан қичқирганча бизларга эргашиб келарди. Неча бор уни нишонга олишди. Бироқ, мўлжал доим нотўғри олинарди. Орадан кунлар ўтди, биз бўлиб ўтган воқеани унутдик. Воқеа жойидан эса минг километрларча узоқлашиб кетдик.

Орадан уч ой вақт ўтди. Бирдан кечалари кемамиз деворини нимадир тинмай уриб чиқадиган бўлди. Ҳеч кимга уйқу бермайди. Кундузлари эса ўша ота делфин бизларни таъқиб қиларди.

Шундай кунларнинг бирида делфин яна кўздан ғойиб бўлди. Пётр эса у билан асло қизиқмасди. Денгизда фақат кемамиз чайқалади. Бир пайт денгиз бағри бирдан ёрилиб қорамтир нарса осмонга отилди. Кўз очиб юмгунча у яна денгиз қаърига шўнғиб кетди. Бизлар билдик, бу ота делфин эди. Шунда шерикларимиз Пётрни излаб қолишди. Ҳозиргина палубада сигарета тутатиб турган Пётр йўқ. Сув юзида эса Пётрнинг яшил қалпоғи қалқиб турарди. Яшин тезлигида содир этилган бу воқеадан барчамиз ҳушимизни йўқотгандик. Зудлик билан махсус кийимли ғоввослар сув остига шўнғишди. Бир соатлик изланишлар самарасиз кечди.

Шу кундан бошлаб делфин бизларни безовта қилмай қўйди.

Ота делфин урғочиси ва туғилажак фарзандларининг қотилидан ўч олиш учун минглаб километр масофани деярли уч ой мобайнида бизлар билан баравар босиб ўтди, ана шу аҳди туфайли кечалари билан кемамиз деворларини уриб чиқди. Ва ниҳоят, Пётрдан қасос олиш билангина қолган аскарларни тинч қўйди.

Мана, орадан ўн етти йил ўтган бўлсада, ҳамон ўша воқеани ёдимдан чиқара олмайман. Қасосли дунё, деганлари шу бўлса керак-да.

Алижон ФАҚИРОВ.

Туҳфа

МЕНКИМ МУҲАББАТНИНГ ШЎХ ҚЎНҒИРОҒИ...

ЭЪТИРОФ

Менким ҳасадгўймас, ҳавасманд бир зот,
Гўзаллик қошига солмагайман от,
Тушимда талашар ҳар кун паризод,
Парилардан қолган кўҳна тароғин.

Тўлқинлар авжини қиламан ялла,
Дунёни қучоқлаб айтаман алла,
Юракда борини тўкиб баралла,
Дарёси бор элнинг ўзим қароғи.

Улкан шаҳарлардан учиб келганман,
Илҳом дарёсини кечиб келганман,
Тилла ковушларни ечиб келганман,
Аслзодаларнинг ялангоёғи.

Ҳисобдонлар дўстим, ҳисобсиз ўзим,
Ҳижобдонлар дўстим, ҳижобсиз ўзим,
Хитобдонлар дўстим, хитобсиз ўзим,
Наманган қизларин девонароғи.

Оёғим бошласа бошим кетади,
Тошкентни соғинсам лошим кетади,
Гар етмасам кўзим ёши етади,
Менким - муҳаббатнинг шўх қўнғироғи.

СЕНИНГ РАШКИНГ

Сенинг рашкинг девонадай гап,
Ҳар кўчага кириб чиқади.
Жодугарлар йўлида алдаб,
Тўрвасига ёлғон тиқади.

Сенинг рашкинг бевафо аёл,
Буни қўйиб унга ўтади.
Йўлида гар кўринса ҳам чол,
Эринмасдан мақтов кутади.

Сенинг рашкинг ҳисобчи чўти,
Ҳар нарсанинг олар ҳисобин.
Оддий рақам - юракнинг ўти,
Оддий варақ - ишқнинг китоби.

Сенинг рашкинг гўё бир тўзон,
У билмайди нимадир тартиб.
Усиз умрим ҳам барги хазон,
Соғинчларим боради ортиб.

Сенинг рашкинг дардим - фироғим,
Қул бўламан унга мен ўзим,
У бўлмаса ёнмас чироғим,
Усиз мендан кетади тўзим.

БАЛАНД ДОР

Бизга насиб бўлди тоғнинг баланди,
Юракка севгингиз чўғи қаланди,
Бойдан бой умидлар йўлда таланди,
Оғир экан баланд дорга осилмоқ.

Ҳамма юрган йўлдан учиб ўтдим мен,
Баҳоримни бирдай қучиб ўтдим мен,
Сиз қўйган тугунни ечиб ўтдим мен,
Оғир экан баланд дорга осилмоқ.

Мен сизга сиғиндим нурга менгзадим,
Қаршингизда ўзни гулга менгзадим,
Сизсиз лаҳзаларни тунга менгзадим,
Оғир экан баланд дорга осилмоқ.

Кўзимни ёшламай кулиб яшадим,
Синган кўнгилларни улаб яшадим,
Гоҳо Сиздай тоғдан қулаб яшадим,
Оғир экан баланд дорга осилмоқ.

Яхши томонингиз кашф этиб келдим,
Меҳрингизга борим бахш этиб келдим,
Юрагимга Сизни нақш этиб келдим,
Оғир экан баланд дорга осилмоқ.

Билсам бу умрнинг сози ўтибдур,
Гўзал баҳори-ю, ёзи ўтибдур,
Бу боғларнинг қуши, ғози учибдур,
Оғир экан баланд дорга осилмоқ.

Дилбар БОНУ

Мастлик — пастлик

ТЕКИН "СОҚҚА" ДЕБ...

Эндигина 17 ёшга кирган Рихсивой Раҳимжонов, Аҳмад Эшпўлатов ва улардан бир ёш кичик Обид Эргашевлар бир умр дўстлашиб яшашга қарор қилишди. Ўрта мактабни битиришгач, учовлон бир жойга -- Тошкент тумани Кўктерак қишлоғидаги "Марҳабо" кичик корхонасига ишга киришди. Уларнинг бир-бирларига соядек эргашиб юришларига, кези келганда бир майизни тенг бўлиб ейишларига ҳамманинг ҳаваси келарди,оға-инилардек аҳиллигига, серғайрату ботирлигига қойил қолишарди.

Кунларнинг бирида бу "уч оға-ини ботир"лардан бирининг тоби қочиб, тумандаги "Оқ олтин" касалхонасига тушиб қолади. Шунда дўстларининг садоқати яна намоён бўлади. Рихсивой Обиджон билан маслаҳатлашиб "ўртанча ботир" дўстларини кўргани боришади. Шунда Рихсивой беморга:

-- Дўстим Аҳмад, сени жуда соғиниб кетдик. Юр, дийдор ғанимат, бизникига бориб бир мазза қилиб ўтиришамиз. Ўзинг ҳам бу ерда зерикиб қолгандирсан, - деди.

Аҳмад ҳам шуни кутиб турган эканми, шифокорларнинг кўзини шамғалат қилиб касалхонадан қуён бўлди. Йўл-йўлакай Рихсивой дўконга кириб бир шиша "Қозоғистон" коньягини олди. Аҳмад эса "Кока-кола" харид қилди. Улфатлар уйга келишгач, коньякни тенг тақсимлаб, унга "Кока-кола"ни қўшиб тамадди қилишди. Ҳали ўн гулидан биттаси ҳам очилиб улгурмаган бу навниҳолларга шиша ичидаги шайтон тез таъсир қилиб, уларни йўлдан оздирди. Ногаҳон зарурат туфайли Аҳмад ҳовлига чиқиб кетди. Улфатлар сони биттага камайган фурсатдан гўё "шайтон" фойдаланиб қолди. У Рихсивой тилидан Обидга деди:

-- Оғайни, бир текин "соққа" ишламаймизми?

-- Қандай қилиб?

-- Кўчага чиқамизда, бирор ҳайдовчини тўхтатиб, машинасига чиқиб оламиз.

-- Хўш, кейинчи?

-- Мунча анқов бўлмасанг! У ёғи хамирдан қил суғургандек осон кечади. Оғзимиздан "Оби-замзам"нинг ҳиди келиб турибди. Боз устига қўлимизда пичоқ ҳам бўлса...

- Э, каллангга қойил, - деди таклифга жон деб рози бўлган Обид.

Рихсивой ошхонага кириб каттакон ош пичоқни олиб қўйнига урди. Улар кўчага чиқишганида икковлон тасдиқлаган шум режаларини Аҳмадга айтдилар. Шунда у:

-- Қўйсаларингчи, бунақа хавфли "ўйин"ни. Боз устига мен касалхонада ётган одам бўлсам...

-- Қайтанга шуниси яхши-ку. Сендан ҳеч ким шубҳаланмайди!

-- Йўқ, бу ишларингга мени аралаштирмай қўяқолларинг!

-- Ие, дўст ҳам шунақа бўладими? Менга пул керак бўлиб турган пайтда қўмаклашиш ўрнига ўзингни четга олмоқчимисан? Ўғил боламисан ўзи?

Дўстининг "ўғил боламисан" деган гапи Аҳмаднинг ҳам ҳамиятига тегди. Шу боис ҳам у сафга қўшилди.

"Ов"чилар Келес шаҳрига келишганда оламга тун қора чойшабини ёйганди. Улар салобат тўкиб турган оппоқ рангдаги ВАЗ 2101 "Жигули" ҳайдовчиси Ф.Исматуллаев ёнига келишди.

-- Окажон, жуда зарур бўлиб қолувди. шундоқ Отчопар бозорига ташлаб келсангиз. Илтимос, пулига гап йўқ!

-- Хўш, ўша "гап йўқ" деганингиз қанча бўлади?

-- 300 сўм етадими?

-- Етади!

-- Унда, кетдик.

Ҳайдовчининг ёнига Эшпўлатов, орқа ўриндиқнинг чап томонига Раҳимжонов, унинг ёнига Эргашев ўтиргач, оқ "тулпор" шитоб билан ўрнидан қўзғалди. Режага кўра улар хилватроқ жойга келганда машинани тўхтатиб, мақсадга кўчишлари керак эди. Аммо бозорга етгунча ҳам "қулай" жой топилмади. Шунда улардан бири, бозор томонга тез кириб чиқиб, ҳайдовчига:

"Қидирган танишимиз бу ердан кетиб қолибди, энди ортга қайтамиз" деб машинани келган томонга қайтартирди. Улар Собир Раҳимов туманидаги Маданият кўчасига келганларида ҳайдовчига "Шу ерда тўхтатинг", дейишди. Ҳайдовчи тормозни босди.

Шу пайт кутилмаганда Рихсивой Исматуллаевнинг бўйнига камар ташлади. Ниятлари уни бўғиб туриб, ёнидан бор "соққа"сини шилиб олиш эди. Аммо ҳайдовчи чаққонлик билан қўлини қўйиб олгани туфайли камар унинг кўкрагига тушди. Қаттиқ олишувдан кейин Исматуллаев камардан қутилиб, ташқарига отилганди Рихсивой унинг устки кийимидан ушлаб яна ичкарига тортди. Лекин ҳайдовчининг кийимигина унинг қўлида қолди. Шунда Эшпўлатов унга ўшқирди:

-- Тез машинадан туш!

-- Ҳозир!

Рихсивой қанчалик шитоб билан машинадан тушган бўлса, шунчалик тезликда ҳайдовчининг чап елкасига қўлидаги пичоқни санчди. Жабирдийдадан отилиб чиққан қон ё талончиларнинг кўзини мошдек очиб юборди, ё шу лаҳзада уларнинг кайфлари тарқади. Ҳар ҳолда учовлон узун-қисқа бўлиб қочиб қолишди...

Эртасига милиция ходимлари жиноятчи беморни касалхонадан тергов хонасига олиб кетишганида уни кечаги "шишадош"лари кутиб туришарди. Учовлон учун бу ердан биттагина йўл бор эди. У ҳам бўлса суд залига! Одил суд ҳукмини ўқиган Тошкент шаҳар судининг судьяси Тоҳир Назаров Рихсивой Раҳимжоновнинг 14 йил, Аҳмад Эшпўлатовнинг 13 йил, Обид Эргашевнинг эса ўн йилга озодликдан маҳрум этилганлигини маълум қилди. Эҳ, аттанг, эндигина мўйлаби сабза уриб, балоғат ёшига қадам қўяётган бу ўспиринлар шунча муддатли жазога бардош беришармикин? Бордию бардош беришганида ҳам ҳаётларининг қолган қисми қандоқ кечади? Шаънларига босилган бу тамғани ўчиришнинг иложи бормикан? Яна ҳам бахтларига пичоқ еган жабрланувчи ўлмай қолди. Акс ҳолда уларни ўлим жазоси кутармиди...

Шуларни ўйларкансан, беихтиёр шу ичимликни чиқарганнинг падарига минг лаънат, деб юборасан, киши. Лекин бундан ҳам на фойда?! Уни чиқарган чиқариб кетди. Энди у йўқ. бас шундай экан, яхшиси унга яқин йўламаган маъқул. Кимки ичкиликка берилиб, унга инон-ихтиёрини топширса, оқибати фожеа билан тугайди. Биз юқорида қисматини баён этган уч қадрдон ўспириннинг аянчли тақдири ҳам худди шундай бўлди. Бу ичкилик деса ўзини томдан ташлашга тайёр турган ҳар бир кимсага сабоқ бўлиши керак.

Мурод КАЛОНХОН

Ҳосилингизга барака

ЮЛДУЗЛАР САМОДАН СЎЗЛАЙДИ

ҚЎЙ. Келгуси ҳафтада оилавий ва иқтисодий муаммоларни ҳал қиласиз. Ҳафтанинг иккинчи ярмида ишда маълум бир ютуқларга эришасиз.

БУЗОҚ. Сизга бу ҳафтада омад кулиб боқади. Дўстлар, яқинларингиз билан учрашасиз. Ҳафта давомида кўтаринки кайфият сизга ҳамроҳ бўлади. Бунинг учун сизнинг жиддий ҳаракатингиз зарурдир.

ЭГИЗАКЛАР. Душанба ва чоршанба куни иқтисодий харажатлар кўпайса, сешанбада молиявий омад кулиб боқади. Қолган кунлар илоҳий туйғулар остида ўтади.

ҚИСҚИЧБАҚА. Бу ҳафтада руҳий толиқиш, чарчоқ ўзини тез-тез намоён қилиб туради. Лекин иқтисодий режаларингиз муваффақиятли якунланади. Ҳафта охири ишингиз сафар билан боғлиқ ҳолда ўтади.

АРСЛОН. Душанбада ишларингиз кўпроқ бўлади. Оилавий муаммоларни ҳал қиласиз. Чоршанба кайфиятсизроқ келади. Пайшанба кўнглингизга яқин одам билан учрашасиз. Жума куни молиявий аҳволингиз яхшиланади. Шанбада фаолиятингизда ўзгаришлар бўлади.

ПАРИЗОД. Иқтисодий масалалар учун душанба ва сешанба кунлари омадли келади. Оилавий муаммоларни ҳафта охирида ҳал қилишга ҳаракат қилинг. Ҳафта ўртасида молиявий қийинчиликларга дуч келасиз. Ишда ҳамкасбларингиз ўртасида обрўйингиз ошади.

ТАРОЗУ. Ҳафта бошида ишда муваффақиятларга эришасиз. Ижодий ишларингизни бемалол амалга оширишингиз мумкин. Соғлиғингизни тиклаб олишга ҳафта давомида имкон топасиз.

ЧАЁН. Келгуси ҳафтада молиявий соҳада омадингиз келади. Бундан унумли фойдаланинг. Кўпроқ ижодий ишлар билан шуғулланинг. Ҳафта ўртасида оилавий муаммоларни ҳал қилганингиз маъқул. Ҳафта охирида рақибларингиздан эҳтиёт бўлинг.

ЎҚОТАР. Бу ҳафта севги-муҳаббат бобида сизларга омад олиб келади. Молиявий ишларингизни, муаммоларингизни кейинроққа қолдирганингиз маъқул. Ишдаги кўнгилсизликлардан ўзингизни четроқда тутишга, ҳамкасблар билан зиддиятга кирмасликка ҳаракат қилинг.

ТОҒ ЭЧКИСИ. Ҳафта давомида иш фаолиятингизда баъзи ўзгаришлар рўй беради. Лекин аста-секин ишларингиз ўнгланиб боради. Аммо молиявий ишларингизни кейинги ҳафтага қолдирганингиз маъқул.

СУВЧИ. Иқтисодий жабҳада душанба оғирроқ кечади. Фаолиятингизни жиддий ўзгартиришингизга тўғри келади. Бу ўзгариш сизга оилавий жабҳада, севги-муҳаббат бобида омад келтиради.

БАЛИҚ. Сешанба, Чоршанба сал оғирроқ кечади. Фаолиятингизни ижодий ишларга қаратинг. Ҳафта охирида ҳаётингизда айрим ўзгаришларга дуч келасиз. Бу сизга қувонч келтиради.

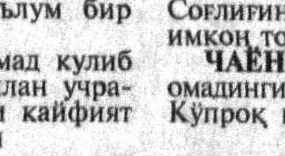

Мамлакатимизнинг айрим ҳудудларида қисқа муддатли ёмғир ёғиши кутилмоқда. Кечаси ҳаво + 18 + 20 даража, эртага кундузи эса + 33 + 34 даражагача иссиқ бўлади.

ТАБРИК

Ёзнинг илк иссиқ кунлари. Дарахтлар яшилликка батамом бурканган. Эндигина ёғиб ўтган ёзнинг енгил ёмғири, қушларнинг чуғур-чуғурлари, майин шабада келтирган гулларнинг хушбўй ҳидлари табиатни янада гўзаллаштирган. Ёз ёмғиридан яшиллик олган Она табиатни майин шабада, эринибгина салом бераётган қуёш ўз заррин нурлари билан аллаламоқда. Дарахт япроғидаги ёмғир томчиларининг асло ерга тушгиси йўқ.

Азиз битирувчи дўстим. Эрта-индин меҳрибон устозларинг, синфдош дўстларинг ва қадрдон мактабинг билан хайрлашасан, етуклик шаҳодатномангни олиб мустақил ҳаётга қадам қўясан.

Мустақил ҳаёт... Ҳа, энди бахтиёр болалик ортга қайтмайди, унинг сержило, беғубор хотиротлари сен билан. Турмуш икир-чикирларини, ҳаёт фалсафасини ҳали тушунмассан. Сўнгги хайрлашув онларини сабрсиз энтикиш билан кутяпсан. Йўқ, ҳали шошма ўқувчиликнинг оз бўлса ҳам қолган тўрт-беш кунини сермазмун ўтказ. Меҳрибон устозларингни, қадрдон мактабинг, беғубор синфдош дўстларинг сенга доимо ҳамроҳ бўлсин. Ҳеч нарса сенга армон бўлмасин. Уларни бир мусаффо энтикиш билан эсла. Хайрлашувдаги сўнг бор ўтирган партанг, сўнг бор кўзинг тушган ёзув тахтанг, сўнг бор хайрлашган дарсхонанг, жонажон мактабинг остонасидаги сўнгги дамларинг вужудингда бир маъсумлик уйғотишини тасаввур этяпсанми?

Сизлар осмони мусаффо, эли меҳмондўст, меҳнаткаш юрт фарзандисизлар. Бу юртнинг кундузини қуёшсиз, тунларини ой-юлдузсиз, мафтункор табиатини баҳору куз ва ёзу қишсиз, элини меҳнатсиз тасаввур этиб бўлмайди. Сизлар шу юртга асл фарзанд бўлингиз. Шу юртнинг маънавий баркамол ўғил-қизларисиз. Мустақил юртнинг ижодкор ёшлари бўлиб етишингизлар. Қалбингизда буюк бир туйғу -- Ватанга муҳаббат туйғуси доимо сизга ҳамроҳ бўлсин. Ҳадемай олийгоҳларга кириш учун тест синовлари бошланади. Ҳар бирингизнинг мусаффо, беғубор орзуларингизга тилакдошман.

Толмас ЖЎРАЕВ,
ЎзДЖТУ толиби

Кафтдаги олам

ГЎДАК ОРЗУСИ

... Кеча маош олганман. Бугун бозорга тушиш керак. Соқол оляпману, нималар харид қилишни ўйлаяпман. "Гуруч, сабзи, мош, яна... озроқ нўхат"... Бўлди шекилли. Йўқ, буруннинг тагида озроқ қолибди. Бу соқол дегани қизиқ-да. Бугун роса қиртишлайсан. Эртага яна юзингни безаб турибди. Топ-тозаламасанг ҳам бўлмайди - ахир энг кўзга кўриниб турадиган - юзинг!.. Лаб устида ҳам бир-икки мўй қолибди-ку... Уҳ, буруннинг таги тилинди. У қилиб, бу қилиб сизиб чиқаётган қонни тўхтатдим.

Ювиниб-тараниб чойга ўтиришдан аввал кўнгил хижил, онасидан сўрадим:

-- Билинмайдими?

У ҳам ўз хаёли биланми, бепарво жавоб берди:

-- Унчаликмас. Холга ўхшаб қолибди... Бозорга тушасиз-а?

-- Ҳа.

-- Ош қилмоқчиман. Турп...

-- Хўп...

-- Дорихонадан кўк дори, пахта...

-- Хўп...

-- Супурги...

-- Хўп...

-- Яна...

-- Хўп! Бўлди... Чойдан кейин рўйхат қиламиз. Бўлмаса эсдан чиқади.

Мук тушиб фартугини дазмоллаётган қизим бурнини бир тортиб қўйдида, гапга аралашди:

-- Ада, ўша рўйхатга харита деб ҳам қўшиб қўйинг...

-- Нима?

-- Харита... Дунё харитаси.Наргизаларникида бор экан. Роса "топиш-топиш" ўйнадик. Олиб келсангиз мана бу ерга илиб қўямиз. Китоб дўконида сотар экан.

-- Хўп, қизим, хўп...

Онаси менга қаради, мен онасига... Мен буруннинг тагидаги тилинган жойни, онаси янги супургини ўйлаётган бир пайтда, ҳа, биз ҳали гўдак, деб юрган қизимиз оламни танишни орзу қилмоқда-я...

ТАРОЗУНИНГ ИККИ ПАЛЛАСИ

Бу китоб дўконининг тўғрисида доводқалам, чап томонида китоб, ўнгида эса турли расм, хариталар сотилишини билардим.

Ўнг томонига ўтдим.

-- Менга дунё харитасидан керак эди.

Чиройли сотувчи қиз қошини чимириброқ сўради:

-- Қанақасидан?

Довдираб қолдим. Қизимдан сўрамабман-ку... Зум ўтмай хаёлни йиғиб олдим. Дадил дедим:

-- Энг мукаммалидан!

-- Мана буниси бўладими?..

Пул узатдим. Қиз харитани бамайлихотир ўраб, узатди..

Ўнг қўлимдаги тўр халта тўла нарса. Бир ҳафта, нари борса ўн кунлик рўзғор. Оғир. Дам-бадам у ер-бу ерга қўйиб, нафасни ростлаб олиб, қайтаяпман. Чап қўлимда эса, сайёрамиз - Ер, океанлару тоғ-саҳролари, катта-кичик мамлакатлари билан. Енгил...

МИТТИ МАСКАН ВА ДУНЁ...

Харитани қизим билан деворга илиб қўйдик. Соддароқ бўлса ҳам ишлатишга жўн кўрсаткич қилиб бердим. Қизим хурсанд. У ёққа ўтса ҳам қарайди, бу ёққа ўтса ҳам...

Радиони қўйган эдим, "Сўнгги ахборот" ўқилаётган экан:

- Эрон жанубида... -- қизим дарров кўрсаткичи билан харита ёнига борди:

-- Эрон... Эрон... Мана! - топди.

-- Мексикада...

-- Мексика... Мана!

-- Покистон...

-- Мана. Мана бу ерда!

-- Анголада...

-- Ангола... Ангола.. Қаерда эди-а? Ада, тополмадим. Сиз биласизми?

Кўрсаткични қўлидан олдим:

-- Мана, қизим. Ангола Африкада...

Шундай: менинг кичик бир хонадонимга дунё кўчиб кирди.

Абдужамил ЗОКИРОВ

Муассис: ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИНИНГ «КАМОЛОТ» ЖАМҒАРМАСИ
Ҳомий: ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ «МАТБУОТ ТАРҚАТИШ УЮШМАСИ» АССОЦИАЦИЯСИ

Бош муҳаррир Абдуқодир НИЁЗОВ
Навбатчи муҳаррир: Гулнора МИРЗАҲОШИМОВА

ТАҲРИРИЯТ: Қабулхона — 36-56-58, 33-95-97; хатлар бўлими — 36-54-64; тижорат бўлими — 33-79-69; ижодкор ёшлар бўлими — 36-54-64; спорт, ҳарбий ватанпарварлик бўлими — 36-58-93, котибият — 36-58-48.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083 Тошкент Матбуотчилар кўчаси, 32-уй. Нашр кўрсаткичи 64607

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

Дизайн устаси: С.ФАЙЗУЛЛАЕВ

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012
«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси
Буюртма Г. — 0368.
Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41
Ҳажми — 2 табоқ Тираж: 11.024
Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.
Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2
Босишга топшириш вақти ——21.00
1 2 3 4 5 6